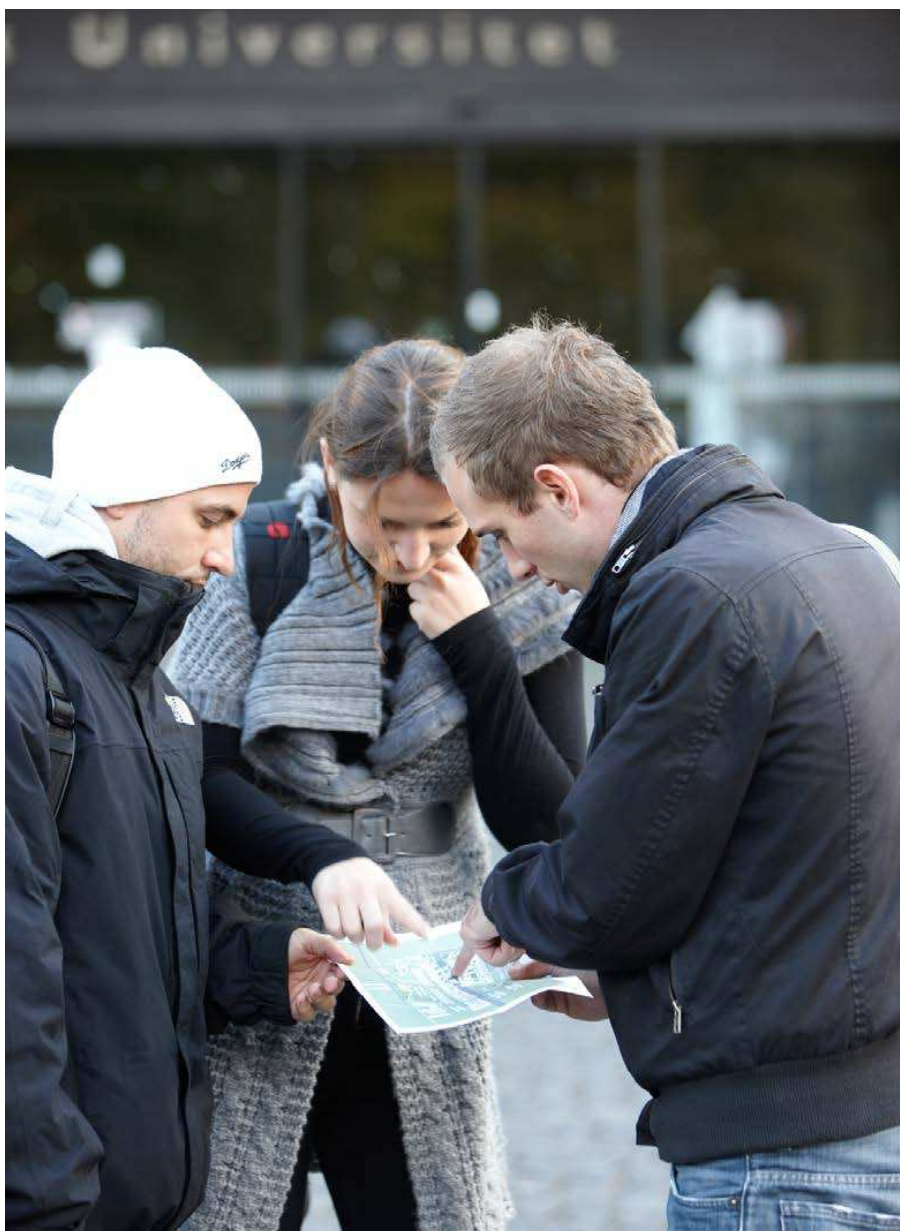


Beretning for 2016

Vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannel- seskvalifikationer m.v.



Udgivet af

Styrelsen for Forskning og Uddannelse
Bredgade 40
1260 København K
Tel.: 3544 6200
E-mail: sfu@ufm.dk
www.ufm.dk

Foto

Colourbox

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer

ISSN (elektronisk publikation): 2245-9995

Indhold

1. Resumé	5
1.1 Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse	5
1.2 Anerkendelse til lovregulerede erhverv	6
 2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse	 8
2.1 Integrationsinitiativer	8
2.2 Vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer	9
2.3 Almindelige vurderinger	11
2.3.1 Vurderingernes sigte	11
2.3.2 Ansøgerne	11
Nationalitet	12
Køn	12
Alder	12
2.3.3 Uddannelsernes oprindelse	13
2.3.4 Uddannelsernes niveau	14
2.3.5 Uddannelsernes faglige retning	15
2.3.6 Uddannelsernes alder	16
2.3.7 Sagsbehandlingstid	16
2.3.8 Vejledende udtalelser	16
2.4 Vurderinger til brug for greencardafgørelser	17
2.4.1 Uddannelsesindehavernes nationalitet	17
2.4.2 Uddannelsernes oprindelse	17
2.4.3 Uddannelsernes niveau	17
2.4.4 Uddannelsernes faglige retning	18
2.4.5 Uddannelsernes alder	18
2.4.6 Sagsbehandlingstid	18
2.5 Turbovurderinger for virksomheder	19
2.6 Ph.d.-kvikvurderinger	19
2.7 Hotline-udtalelser for integrationsansvarlige	20
2.8 Vurdering af adgangsgivende eksaminer	20
2.8.1 Eksamenshåndbog	20
2.8.2 Hotline	20
2.8.3 Seminar	21
2.9 SU til udlandet og udlandsstipendier	21
2.10 Anden information om udenlandske uddannelser m.v.	21
2.11 Kvalifikationsnævnet	22
2.11.1 Modtagne og behandlede klagesager	22
2.11.2 Information om Kvalifikationsnævnet	25
2.12 Internationalt samarbejde om anerkendelse	25
2.12.1 ENIC/NARIC-samarbejdet	25
2.12.2 Lissabonkonventions-komiteen	25
2.12.3 Bologna-processen	26
2.12.4 Deltagelse i NARIC-projekter	26

2.12.5 Nordisk samarbejde	27
2.13 Transparens og sammenlignelighed	28
2.13.1 Kvalifikationsrammer	28
2.13.2 ECTS	29
2.13.3 ECVET	29
2.13.4 Europass	29
3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv	30
3.1 Introduktion	30
3.1.1 Regler for anerkendelse på det lovregulerede område	30
EU-regler: anerkendelsesdirektivet	30
Andre EU-regler og internationale regler	31
Nordiske overenskomster	31
Øvrige regler	32
3.1.2 Arbejdsopgaver i forbindelse med anerkendelsesdirektivet	32
Koordinatorfunktionen	32
Støttecenterfunktionen	33
Artikel 58-udvalget	34
3.2 Revision af anerkendelsesdirektivet	34
3.2.1 Den danske gennemførelse af det reviderede anerkendelsesdirektiv	34
Det europæiske erhvervspas	35
Advarselssystemet	36
Transparensinitiativet	37
3.3 Informationskilder og administrativt samarbejde	37
3.3.1 Europa-Kommissionens database over lovregulerede erhverv i EU	37
3.3.2 Informationssystemet for det Indre Marked	38
3.3.3 Kvikskranke-samarbejdet	38
3.4 Erhverv og myndigheder	39
3.5 De kompetente myndigheders afgørelser	41
3.5.1 Udviklingen inden for de enkelte erhvervsområder	43
3.5.2 Sagsbehandlingstid	45
3.6 Pligtmæssig vurdering	46
3.6.1 Sagsbehandlingstid	47
3.7 Tjenesteydere fra EU/EØS-lande	47

1. Resumé

For at sikre en sammenhængende indsats for vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer er ansvaret for en række opgaver her i landet samlet i én myndighed, herunder navnlig funktionerne som

- vurderingsmyndighed for udenlandske uddannelseskvalifikationer
- informations- og videncenter for vurdering og anerkendelse på tværs af grænserne
- koordinator og støttecenter i forhold til EU's anerkendelsesdirektiv vedrørende lovregulerede erhverv.

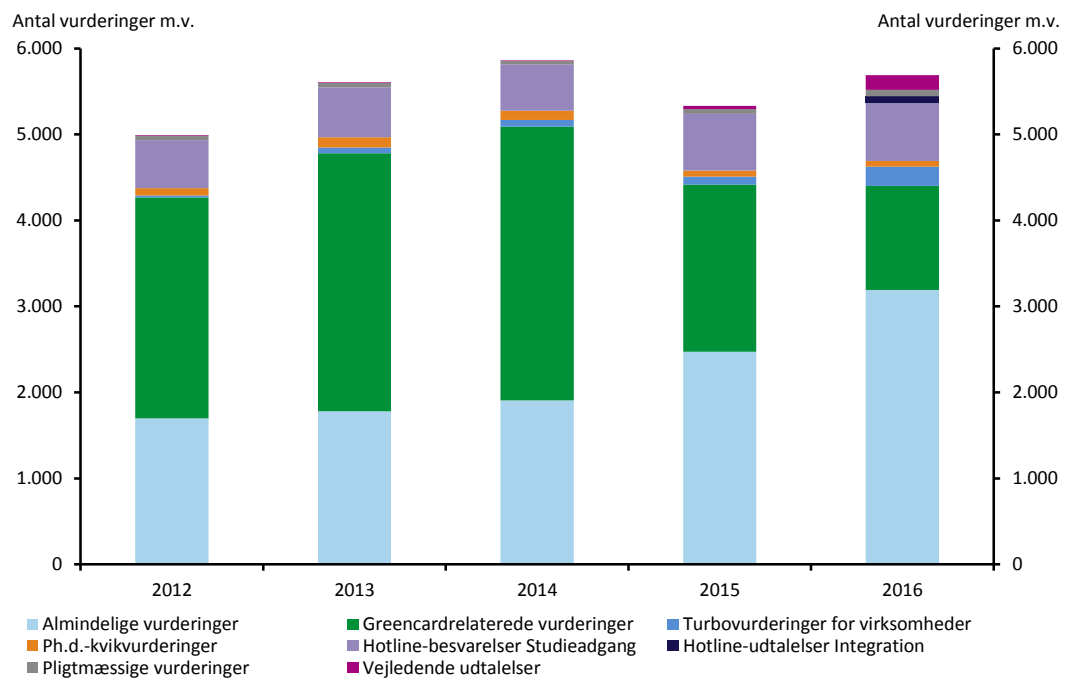
Den 1. januar 2017 overgik disse funktioner fra Styrelsen for Videregående Uddannelser til en ny styrelse, Styrelsen for Forskning og Uddannelse, som led i en omorganisering af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

1.1 Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

Hos Styrelsen for Forskning og Uddannelse kan borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, myndigheder m.fl. få vurderinger af afsluttede udenlandske uddannelser og andre former for information og rådgivning om international anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer. I 2016 leverede styrelsen i alt 5.690 vurderinger m.v., hvilket var 7 procent flere end året før.

Figur 1.1

Afsluttede vurderinger m.v. efter sagstype, antal, 2012-2016



Mens antallet af vurderinger til brug for greencardafgørelser faldt som følge af ordningens afvikling, voksede efterspørgslen på de øvrige vurderinger og udtalelser. Det hænger ikke mindst sammen med en fortsat tilgang af især syriske flygtninge, initiativer for at fremme deres integration i det danske samfund og en informationsindsats fra styrelsen over for kommuner m.fl.

Som en del af regeringens aftale med KL om bedre rammer for at modtage og integrere flygtninge er der taget initiativer for at sikre tidligere afdækning af flygtninges kompetencer og øget brug af styrelsens vurderingstilbud. I forlængelse heraf har styrelsen blandt andet oprettet en hotline for asylcentre og integrationsansvarlige kommuner, hvor 63 procent af henvendelserne har drejet sig om uddannelser fra Syrien.

De syriske eksamensbeviser, der er kommet til vurdering, har hovedsagelig været på bachelor- eller professionsbachelorniveau, dog med en stigende andel gymnasiale uddannelser i 2016.

Uddannelser fra Syrien står imidlertid kun for en del af stigningen, idet også borgere fra mange andre lande har gjort øget brug af vurderingstilbuddet.

Sagsbehandlingstiden for almindelige vurderinger var i 2016 på 45 kalenderdage, en stigning fra 37 dage året før. Ifølge Europarådet og UNESCO's anbefalinger bør sagsbehandlingstiden i sådanne sager ikke overstige fire måneder. For de mindre tidskrævende greencardrelaterede vurderinger faldt sagsbehandlingstiden til 15 dage, mens den var stort set uændret for hurtige tjenester som hotline for uddannelsesinstitutioner (2 dage) og turbovurdering for virksomheder (3 arbejdsdage).

Kvalifikationsnævnet, der behandler klager over uddannelsesinstitutioners afgørelser om merit og anerkendelse af realkompetence, modtog i 2016 i alt 31 klager, hvilket var væsentlig færre end i 2015, men nogenlunde på niveau med årene 2011 til 2014. Mens der er kommet færre sager om merit på baggrund af dansk uddannelse, er der sket en stigning i antallet af sager om anerkendelse af realkompetence. Knap halvdelen af de klager, der førte til en afgørelse fra nævnet, blev helt eller delvist imødekommet.

Det internationale samarbejde har spillet en stor rolle for udviklingen og kvalitetssikringen af arbejdet med vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelser. Danmark har den 26.-27. juni 2017 værtskabet for det fælles årsmøde i ENIC-netværket, som hører under Europarådet og UNESCO, og NARIC-netværket, der hører under Europa-Kommissionen.

1.2 Anerkendelse til lovregulerede erhverv

Inden for de lovregulerede erhverv træffer de forskellige kompetente myndigheder afgørelser om autorisation og lignende godkendelse af ansøgere med udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer, der ønsker at etablere sig i Danmark, dvs. udøve deres erhverv på fast basis. Samlet udstedte myndighederne i årets løb i alt 2.100 afgørelser, hvilket var 20 procent flere end året før.

Stigningen i 2016 vedrørte frem for alt konjunkturfølsomme erhverv inden for Arbejdstilsynets områder, herunder gaffeltruckførere, kranførere og arbejde med asbestnedrivning. Der var desuden stigninger inden for erhverv som læge og som folkeskolelærer.

Afgørelserne var for 72 procents vedkommende positive, således at ansøgerne fik adgang til at udøve det pågældende erhverv, mens 23 procent var betingede godkendelser, og kun 5 procent var negative afgørelser, dvs. afslag. Afgørelser efter EU's anerkendelsesdirektiv udgjorde tre fjerdedele af alle afgørelser og var i de fleste tilfælde positive, hvorimod de øvrige afgørelser overvejende var betingede godkendelser.

Sagsbehandlingstiden hos de kompetente myndigheder blev også i 2016 holdt under tre måneder i omkring 9 ud af 10 sager. Tre måneder er den frist, der normalt gælder i de sager, der behandles efter EU-reglerne.

Ud over ansøgninger vedrørende etablering modtog myndighederne 2.108 anmeldelser fra EU/EØS-borgere, der ønskede at levere tjenesteydelser midlertidigt eller lejlighedsvist. Det var 6 procent flere end i 2015 og dermed en stabilisering af antallet efter flere års kraftig vækst.

Som led i gennemførelsen af EU's reviderede anerkendelsesdirektiv trådte lov om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer i kraft den 1. januar 2016, og en tilhørende bekendtgørelse trådte i kraft den 17. januar 2016. Gennemførelsen af direktivet indebærer blandt andet, at der er indført et europæisk erhvervspas på udvalgte erhvervsområder og et advarselssystem vedrørende erhvervsudøvere inden for sundhedsområdet, dyrlægeerhvervet og området for uddannelse af mindreårige m.m. I direktivet indgår også det såkaldte transparensinitiativ, hvor Danmark og de øvrige medlemsstater har kortlagt gældende lovkrav for udøvelse af lovregulerede erhverv og indsendt en handlingsplan til Europa-Kommissionen.

OM BERETNINGEN

Efter lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.¹ afgiver uddannelses- og forskningsministeren årligt en beretning til Folketinget om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.

Beretningen omhandler:

- Anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse, herunder Kvalifikationsnævnets behandling af klagesager vedrørende merit m.v. (kapitel 2)
- Anerkendelse med henblik på adgang til at udøve lovregulerede erhverv, herunder samspillet mellem Styrelsen for Videregående Uddannelser (nu Styrelsen for Forskning og Uddannelse) og de kompetente myndigheder (kapitel 3).

I hvert kapitel gøres der dels statistisk rede for brugen af anerkendelsesordningerne, dels beskrives den kvalitative udvikling med vægt på, hvordan myndighederne løbende arbejder på at forbedre adgangen til hurtig og fair anerkendelse.

Hvor der ikke er angivet anden kilde, stammer tallene fra Styrelsen for Forskning og Uddannelses registre og beregninger. Procenttal er afrundet til nærmeste hele tal.

Flere oplysninger om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer kan findes på Uddannelses- og Forskningsministeriets side: www.ufm.dk/anerkendelse.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 579 af 1. juni 2014, § 11.

2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

Dette kapitel beskriver vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer, Kvalifikationsnævnets behandling af klager over meritafgørelser m.v., internationalt samarbejde om anerkendelse samt redskaber til transparens og sammenlignelighed.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse er det centrale sted, hvor borgere, virksomheder, institutioner, myndigheder m.fl. kan få vurderinger af udenlandske uddannelseskvalifikationer samt andre former for information og rådgivning om international anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer. Opgaverne som vurderingsmyndighed og som informations- og videntcenter for vurdering og anerkendelse varetages på grundlag af lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. og Lissabonkonventionen, den internationale aftale om fair anerkendelse inden for de videregående uddannelser.²

Denne rolle blev fra oktober 2013 og frem til udgangen af 2016 varetaget af den daværende Styrelse for Videregående Uddannelser. Den 1. januar 2017 overgik den til Styrelsen for Forskning og Uddannelse som led i en ændret organisering af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

2.1 Integrationsinitiativer

Flere af de integrationsinitiativer, som blev taget i 2016, sigter mod at bringe nye flygtninges kompetencer og kvalifikationer i spil.

Regeringen indgik den 18. marts 2016 en aftale med KL om rammerne for kommunernes arbejde med integration af flygtninge og familiesammenførte. Aftalen rummer blandt andet initiativer for en tidligere afdækning af kompetencer og en øget brug af eksisterende muligheder for formel kompetencevurdering. Tanken er, at flygtninges vej til job kan blive lettere, hvis de hurtigt får afklaret deres kompetencer og kvalifikationer og om nødvendigt får et tilbud om uddannelse.

På baggrund af aftalen blev der i sommeren 2016 oprettet en hotline i regi af Styrelsen for Videregående Uddannelser (nu Styrelsen for Forskning og Uddannelse) rettet mod asylcentermedarbejdere og kommunale sagsbehandlere. Det betyder, at disse medarbejdere hurtigt kan få en indledende vurdering af formelle kvalifikationer. Læs mere om ordningen i afsnit 2.7.

² Se lovbekendtgørelse nr. 579 af 1. juni 2014 og bekendtgørelse af konvention af 11. april 1997 om anerkendelse af kvalifikationer inden for de videregående uddannelser i Europaregionen (BKI nr. 28 af 2. oktober 2003).

Det følger også af aftalen, at der skal ske en bedre og mere ensartet afdækning af den enkelte flygtnings kompetencer og kvalifikationer i overgangsperioden, dvs. i perioden efter at man har fået opholdstilladelse i Danmark, men før man er flyttet til en kommune.

For at forbedre overgivelsen af information fra asyloperatør til kommune er der indført et skema, som giver den modtagende kommune et bedre grundlag for at tilrettelægge integrationsindsatsen.

Efter flygtningens ankomst til kommunen har denne ansvaret for en nærmere afklaring af den enkeltes kompetencer m.v. som grundlag for tilrettelæggelse af integrationsprogrammet. Ifølge aftalen skal kommunen informere flygtninge og familiesammenførte om muligheden for at få foretaget en vurdering af eventuelle formelle uddannelseskvalifikationer, hvis de ikke allerede er blevet vurderet. Denne forpligtelse blev i juni 2016 indføjet i integrationsloven.³

Styrelsen for Forskning og Uddannelse har desuden understøttet brugen af vurderingsmuligheden gennem en informationsindsats rettet mod kommuner og andre integrationsaktører, blandt andet gennem deltagelse i informationsarrangementer og netværksmøder, udgivelse af faktahæfter samt målrettet kommunikation med de professionelle aktører via LinkedIn.

Det indgår også i aftalen, at der skal sikres information om såvel uddannelses- og opkvalificeringsmuligheder som kompetenceafklarings- og vurderingsmuligheder. Derfor blev der i efteråret 2016 åbnet en portal, www.uddannelseogintegration.dk, som tilbyder asylcentre, kommuner og uddannelsesinstitutioner en indgang til oplysninger om uddannelse til brug for integration af flygtninge og familiesammenførte. Her finder man introduktioner og links til:

- uddannelses- og opkvalificeringsmuligheder, fra danskundervisning til erhvervsuddannelser og videregående uddannelser
- uddannelsesstøtte og -finansiering
- vurdering af formelle kvalifikationer og realkompetencer
- tilbud fra uddannelsesinstitutioner.

Portalen er oprettet i et samarbejde mellem Uddannelses- og Forskningsministeriet og Undervisningsministeriet, med bidrag fra rektorkollegierne for de videregående uddannelser, Udlændinge- og Integrationsministeriet og Kulturministeriet.

2.2 Vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer

Styrelsen for Forskning og Uddannelse (tidligere Styrelsen for Videregående Uddannelser) udarbejder forskellige typer vurderinger og udtalelser om udenlandske uddannelseskvalifikationer tilpasset brugernes behov. Styrelsens almindelige vurderinger kan benyttes på arbejdsmarkedet, i uddannelsessystemet og generelt til afklaring og vejledning (se side 11).

Ud over de almindelige vurderinger tilbyder styrelsen:

- Vejledende udtalelser til brug for især flygtninge, der ikke kan fremskaffe alle de dokumenter, der er nødvendige for at få en vurdering (se side 17)
- Vurderinger til brug for afgørelser om opholdstilladelser til jobsøgning i Danmark efter greencardordningen (side 17)
- Turbovurderinger til virksomheder i forbindelse med ansættelse (side 19)
- Vurderinger af ph.d.-ansørgeres uddannelseskvalifikationer (side 20)
- Hotline-udtalelser for integrationsansvarlige (side 20)
- Hotline-svar på uddannelsesinstitutioners henvendelser om konkrete udenlandske adgangsgivende eksaminer (side 21)

³ Det fremgår af integrationslovens § 16 b efter lov om ændring af integrationsloven og forskellige andre love (lov nr. 665 af 8. juni 2016).

- Vurderinger af autorisationsansøgeres uddannelseskvalifikationer til brug for kompetente myndigheders afgørelser (side 45).

I 2016 leverede styrelsen i alt 5.690 vurderinger m.v. Mens antallet af vurderinger til brug for greencardafgørelser faldt som følge af ordningens afvikling, voksede efterspørgslen på almindelige vurderinger og andre former for vurderinger og udtalelser, således at det samlede antal vurderinger m.v. blev 7 procent større end året før. Udviklingen inden for de enkelte sags typer kan ses i tabel 2.1 og figur 2.1 nedenfor.

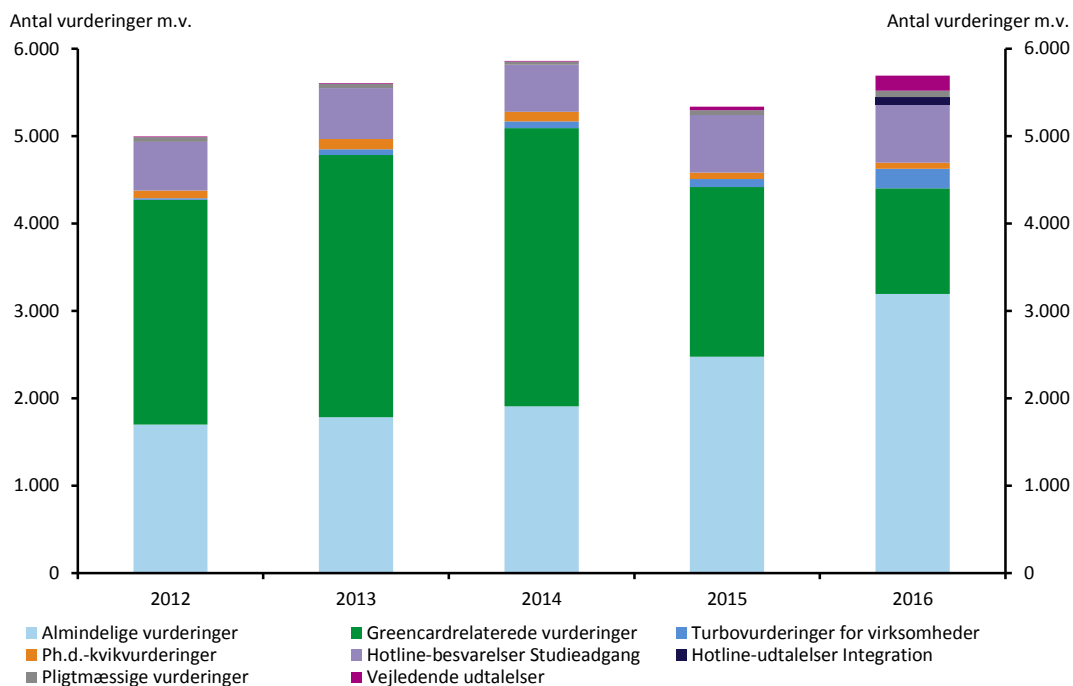
Tabel 2.1

Afsluttede vurderinger m.v. efter sagstype, 2012-2016

Sagstype	2012	2013	2014	2015	2016	Ændring seneste år	
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Pct.
Almindelige vurderinger	1.698	1.782	1.908	2.474	3.192	718	29
Greencardrelaterede vurderinger	2.570	2.999	3.182	1.944	1.209	-735	-38
Turbovurderinger for virksomheder	21	67	79	91	223	132	145
Ph.d.-kvikvurderinger	86	118	108	72	69	-3	-4
Hotline-svar om adgangsgivende eksaminer	0	582	540	660	672	12	2
Hotline-udtalelser for integrationsansvarlige	–	–	–	–	80	–	–
Pligtmæssige vurderinger	54	53	36	53	74	21	40
Vejledende udtalelser	7	6	7	40	171	131	328
I alt	4.436	5.607	5.860	5.334	5.690	356	7

Figur 2.1

Afsluttede vurderinger m.v. efter sagstype, antal, 2012-2016



Styrelsen vurderer i øvrigt udenlandske lærer kvalifikationer som led i sine afgørelser om undervisningskompetence til lærere i folkeskolen og de gymnasiale uddannelser. Disse afgørelser behandles i kapitel 3 om de lovregulerede erhverv.⁴

2.3 Almindelige vurderinger

En almindelig vurdering er et dokument, der angiver, hvilket dansk uddannelsesniveau og så vidt muligt hvilket dansk uddannelsesområde en afsluttet udenlandsk uddannelse svarer til. Styrelsen udstedte 3.192 almindelige vurderinger i 2016, hvilket var 29 procent flere end i 2015. 2.790 personers uddannelseskvalifikationer blev vurderet i 2016, hvilket var 28 procent flere end året før.⁵ Tabel 2.2 nedenfor viser udviklingen i mængden og behandlingen af sager.

Tabel 2.2

Afsluttede almindelige vurderingssager efter resultat af behandling, 2012-2016

Status for afsluttede sager	2012	2013	2014	2015	2016	Ændring seneste år	
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Pct.
Vurdering afsluttet	1.698	1.782	1.908	2.474	3.192	718	29
Besvaret ved information/vejledning	59	44	26	59	29	-30	-51
Videresendt eller henvist	23	16	19	129	119	-10	-8
Behandling afvist	52	50	49	57	132	75	132
Ansøgning trukket tilbage	7	10	8	3	16	13	433
I alt	1.839	1.902	2.010	2.722	3.488	766	28

Anm.: Tallene omfatter ikke sager, der er henlagt på grund af manglende dokumentation fra ansøgeren.

Stigningen skal blandt andet ses på baggrund af tilgangen af flygtninge fra Syrien og en øget informationsindsats i tilknytning til de integrationsinitiativer, som er omtalt i afsnit 2.1.

I nogle tilfælde er det ikke relevant eller muligt at foretage en vurdering. F.eks. videresendes eller henvises ansøgninger typisk, når ansøgerens ønske er adgang til at udøve et lovreguleret erhverv, som en anden myndighed har ansvaret for. I en mindre del af sagerne afviser styrelsen at foretage en vurdering, hvilket i 2016 hovedsagelig skete i tilfælde, hvor uddannelsen ikke tilhørte et lands ordinære uddannelsessystem eller ikke var afsluttet.

2.3.1 Vurderingernes sigte

Det vigtigste formål med at få en vurdering er ifølge ansøgningerne overvejende jobsøgning eller andre beskæftigelsesrelaterede formål. I 2016 gjaldt det 59 procent af de oprettede sager, mens et uddannelsesformål var det primære i 41 procent af sagerne.

2.3.2 Ansøgerne

Som nævnt blev der i 2016 gennemført almindelige vurderinger af 2.790 personers uddannelseskvalifikationer, hvilket var 28 procent flere end året før. I de fleste tilfælde – 92 procent af vurderingerne i 2016 – er det uddannelsesindehaverne selv, der beder styrelsen om en vurdering, som de blandt andet kan bruge som bilag til en jobansøgning eller en ansøgning om optagelse på en uddannelse. De øvrige vurderinger er især indhentet af jobcentre og kommuner.

⁴ Styrelsens vurderings- og anerkendelsestilbud er nærmere beskrevet på www.ufm.dk/anerkendelse.

⁵ Når en ansøger sender flere, ikke sammenhængende uddannelser til vurdering, vurderes hver enkelt uddannelse. I disse tilfælde registreres derfor flere vurderingssager for samme uddannelsesindehaver.

De fleste arbejdsgivere, der anmoder om en vurdering, gør brug af styrelsens såkaldte turbovurderinger (se side 19), mens uddannelsesinstitutioner, der ønsker hjælp til at vurdere en uddannelse, som regel benytter styrelsens ph.d.-kvikvurderinger (side 19) eller hotline (side 20).

Nationalitet

8 procent af uddannelsesindehaverne i de almindelige vurderinger, som styrelsen foretog i 2016, var danske statsborgere, 29 procent statsborgere i andre EU/EØS-lande, og 62 procent statsborgere i tredjelande, herunder især lande i Asien, herunder Syrien og Mellemøsten i øvrigt. Fordelingen på regioner de sidste fem år fremgår af tabel 2.3 nedenfor.

Tabel 2.3

Personer, der har fået en almindelig vurdering, efter statsborgerskab (regioner), 2012-2016

Statsborgerskab	2012 Pct.	2013 Pct.	2014 Pct.	2015 Pct.	2016 Pct.	2016 Antal
Danmark, Færøerne og Grønland	13	12	11	10	8	224
EU/EØS	38	36	34	29	29	819
Tredjelande	48	51	55	61	62	1.731
<i>Europa i øvrigt</i>	14	15	14	11	10	275
<i>Afrika</i>	6	5	4	5	6	155
<i>Asien</i>	21	24	29	39	40	1.123
<i>Nordamerika</i>	1	2	1	1	2	46
<i>Oceanien</i>	1	1	1	0	1	20
<i>Syd- og Mellemamerika</i>	4	5	5	4	4	112
Ikke oplyst	1	1	0	1	1	16
I alt	100	100	100	100	100	2.790

Stigningen i antallet af vurderinger fra styrelsen vedrører især statsborgere fra Syrien. Antallet af syriere, hvis uddannelser er blevet vurderet, er steget fra 21 i 2013 og 62 i 2014 over 346 i 2015 til 536 i 2016. Denne stigning skal ses på baggrund af, at antallet af syriere, der har fået opholdstilladelse med flygtningestatus, er steget fra 1.382 i 2013 til 4.126 i 2014, 6.005 i 2015 og 5.299 i 2016.⁶

To tredjedele af det seneste års stigning vedrører dog andre nationaliteter, hvoraf de hyppigst forekommende fremgår af figur 2.2 på næste side.

Køn

56 procent af uddannelsesindehaverne i styrelsens vurderinger i 2016 var kvinder, omtrent som året før (55 pct.). Kvinder udgjorde under halvdelen af uddannelsesindehaverne fra Asien (45 pct.) og Afrika (37 pct.), men omkring to tredjedele af uddannelsesindehaverne fra både Danmark, EU/EØS, Europa i øvrigt, Nordamerika og Syd- og Mellemamerika. Fra Syrien udgjorde kvinder 32 procent af uddannelsesindehaverne mod 22 procent året før.

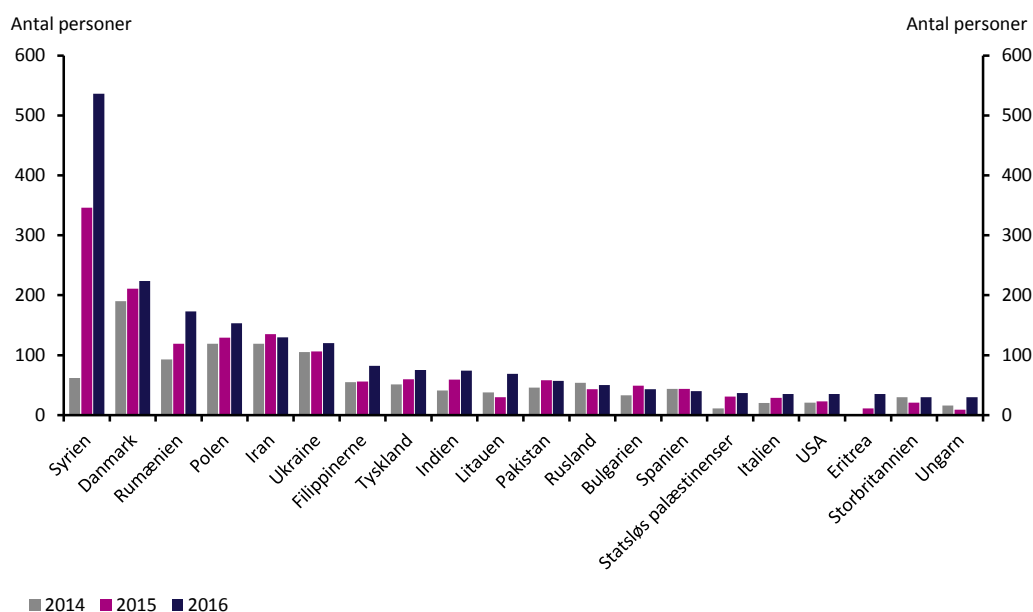
Alder

83 procent af de personer, hvis uddannelser blev vurderet i 2016, var under 40 år, og 38 procent var under 30 år. Fordelingen var uændret i forhold til de seneste år.

⁶ Danmarks Statistik: Statistikbanken (VAN66).

Figur 2.2

Personer, der har fået en almindelig vurdering, efter statsborgerskab, top 20 (2016), antal, 2014-2016



2.3.3 Uddannelsernes oprindelse

Styrelsen vurderede i 2016 uddannelser fra 132 lande. Samlet set vedrørte 34 procent af vurderingerne uddannelser fra EU/EØS-lande og 66 procent uddannelser fra tredjelande, især i Asien. Se den nærmere fordeling i tabel 2.4 nedenfor.

Tabel 2.4

Almindelige vurderinger efter uddannelsernes geografiske oprindelse, 2012-2016

Region	2012 Pct.	2013 Pct.	2014 Pct.	2015 Pct.	2016 Pct.	2016 Antal
Færøerne og Grønland	0	0	0	0	0	1
EU/EØS	46	43	40	35	34	1.074
Tredjelande	54	56	60	65	66	2.117
<i>Europa i øvrigt</i>	17	17	17	13	12	393
<i>Asien</i>	20	24	28	38	39	1.259
<i>Afrika</i>	6	5	5	6	5	174
<i>Nordamerika</i>	4	4	4	3	3	87
<i>Syd- og Mellemamerika</i>	5	5	5	5	5	161
<i>Oceanien</i>	2	2	2	1	1	43
I alt	100	100	100	100	100	3.192

Det langt hyppigst forekommende uddannelsesland var Syrien, hvor de seneste års stigning fortsatte fra 382 vurderinger i 2015 til 608 i 2016. På den baggrund har styrelsen haft særligt fokus på at sikre opdateret viden om det syriske uddannelsessystem, om uddannelsesinstitutionernes virke under konflikten og om verifikation af dokumenters ægthed. Indsatsen har støttet sig på udveksling og viden og erfaringer med de tilsvarende myndigheder i andre nordiske lande, der også har modtaget et stort antal ansøgninger fra syriske flygtninge (se afsnit 2.12.5). Trods

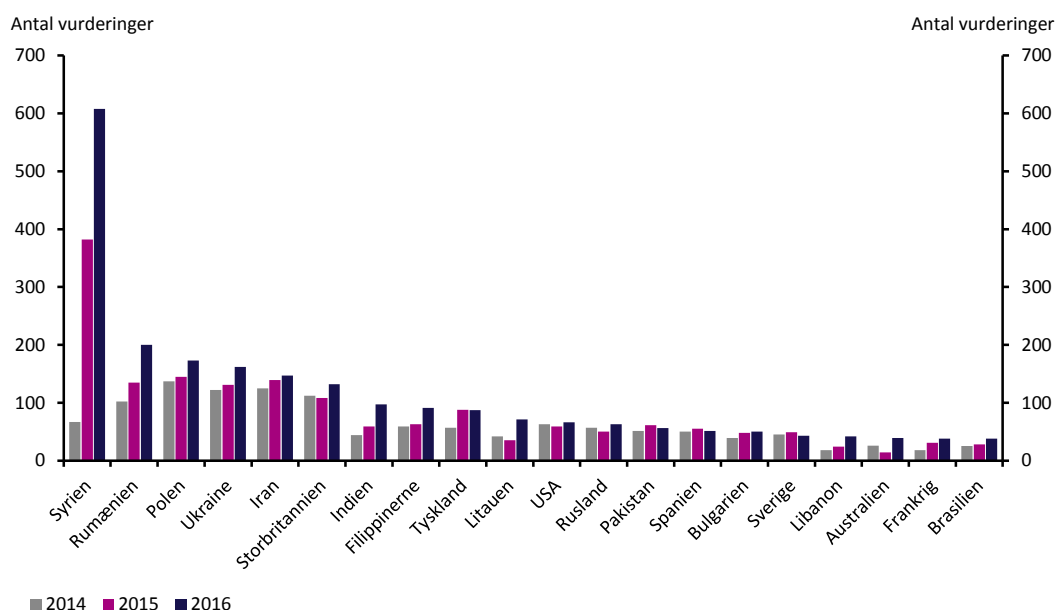
konflikten i Syrien har det fortsat været muligt at få bekræftet syriske dokumenter i nogle af de syriske myndigheders offentligt tilgængelige onlinedatabaser samt på syriske universiteters hjemmesider.

Uddannelser fra Rumænien overtog med 200 vurderinger andenpladsen efterfulgt af Polen (173 vurderinger), Ukraine (162), Iran (147) og Storbritannien (132). De 20 hyppigst forekommende lande (se figur 2.3 nedenfor) tegnede sig for tilsammen 71 procent af vurderingerne.

Uddannelser fra nordiske lande var genstand for 71 vurderinger, hovedsagelig uddannelser fra Sverige (43) og Norge (15).

Figur 2.3

Almindelige vurderinger efter uddannelsesland, top 20 (2016), antal, 2014-2016



2.3.4 Uddannelsernes niveau

Styrelsen for Forskning og Uddannelse vurderer afsluttede udenlandske uddannelser i forhold til niveauer i det danske uddannelsessystem. Eventuelle uafsluttede uddannelser omtales i styrelsens svar til ansøgerne, men indgår ikke i vurderingerne.

69 procent af vurderingerne i 2016 angav et helt eller delvist niveau inden for videregående uddannelse, hvilket var en tilbagegang fra 74 procent året før. 27 procent af vurderingerne pegede på et bachelorniveau, og 5 procent på et professionsbachelorniveau. 11 procent sammenlignede med en bacheloruddannelse plus 1 års kandidatstudier, mens 14 procent lød på et fuldt kandidatniveau, og 1 procent på et ph.d.-niveau.

12 procent af vurderingerne angav et helt eller delvist niveau inden for erhvervsuddannelse (8 pct. på niveau med en lang, dvs. typisk fireårig erhvervsuddannelse), mens 19 procent angav et helt eller delvist gymnasialt niveau (7 pct. et helt gymnasialt niveau).

Tabel 2.5 på næste side viser, hvordan vurderingerne har fordelt sig på de vurderede uddannelsers nærmeste generelle niveau.

Fordelingen er påvirket af det øgede antal vurderinger af uddannelser fra Syrien. Her udgjorde vurderinger på bachelor- eller professionsbachelorniveau 41 procent af vurderingerne af syriske uddannelser i 2016, hvilket var en væsentlig mindre andel end året før, hvor den var på 58 procent, men stadig over de 33 procent, som var gennemsnittet for alle vurderinger. Samtidig

blev en større andel vurderet til et helt eller delvist gymnasialt niveau: 31 procent mod 20 procent året før.

Tabel 2.5

Almindelige vurderinger efter nærmeste generelle uddannelsesniveau, 2012-2016

Niveaubetegnelse	2012 Pct.	2013 Pct.	2014 Pct.	2015 Pct.	2016 Pct.	2016 Antal
Grundskoleniveau – 7.-10. uddannelsesår	0	1	1	0	1	21
10. uddannelsesår	2	2	2	1	1	41
Ungdomsuddannelsesniveau – 11.-12. uddannelsesår	26	23	24	24	30	942
Korte videregående uddannelser – 13.-14. uddannelsesår	9	9	8	8	8	269
Mellemlange videregående uddannelser/bachelor – 15.-16. uddannelsesår	27	28	31	33	33	1.053
Lange videregående uddannelser – 17.-18. uddannelsesår	34	36	32	31	26	824
Forskerniveau – 19.- uddannelsesår	2	2	2	2	1	42
I alt	100	100	100	100	100	3.192

2.3.5 Uddannelsernes faglige retning

Tabel 2.6 nedenfor viser, hvordan vurderingerne har fordelt sig efter uddannelsernes faglige hovedområder. Taget under ét udgjorde de tekniske områder (50 til 58 i tabellen) 21 procent af vurderingerne i 2016, mens området erhvervsøkonomi, administration og jura udgjorde 19 procent af vurderingerne.

Tabel 2.6

Almindelige vurderinger efter fagligt hovedområde ifølge vurdering, 2012-2016

DISCED-kode	Fagligt hovedområde	2012 Pct.	2013 Pct.	2014 Pct.	2015 Pct.	2016 Pct.	2016 Antal
10	Grundskole	0	1	1	0	1	22
12	Gymnasiale uddannelser	13	12	13	14	18	577
15	Forberedende uddannelser	0	0	0	0	0	1
20	Undervisning og læring	3	4	5	3	4	125
25	Humanistisk	10	10	9	9	7	223
27	Audiovisuel teknik og medieproduktion	1	1	0	0	0	13
30	Kunstnerisk	3	3	2	2	2	60
35	Samfundsvidenskab	10	9	8	7	7	232
40	Erhvervsøkonomi, administration og jura	21	21	20	20	19	603
45	Naturvidenskab	8	8	10	8	8	248
50	Informations- og kommunikationsteknologi	2	3	3	4	3	100
55	Teknik, teknologi og industriel produktion	10	12	12	12	12	368
57	Mekanik, jern og metal	2	2	3	4	3	82
58	Bygge- og anlægsteknik	2	2	3	3	4	114
60	Jordbrug, skovbrug og fiskeri	2	2	2	2	3	90
65	Social og sundhed	10	9	8	8	8	251
70	Service	2	2	2	2	2	68
75	Forsvar, politi og sikkerhed	0	0	0	0	0	2
80	Transport	0	0	0	0	0	13
I alt		100	100	100	100	100	3.192

2.3.6 Uddannelsernes alder

I 63 procent af vurderingerne i 2016 var uddannelsen mindre end 10 år gammel på vurderingstidspunktet, mens den var mindre end 5 år gammel i 31 procent af vurderingerne. Gennemsnittet for uddannelsernes alder steg fra 8,6 til 8,9 år, da stigningen i antallet af vurderinger især gjaldt uddannelser, der var over 5 år gamle.

2.3.7 Sagsbehandlingstid

Sagsbehandlingstiden for almindelige vurderinger steg fra 36,8 kalenderdage i gennemsnit i 2015 til 44,5 dage i 2016. Den længere sagsbehandlingstid skal ses på baggrund af, at styrelsen har behandlet et stærkt stigende antal almindelige vurderinger, som til forskel fra de greencard-relaterede vurderinger indbefatter et arbejde med at kontrollere ægtheden af de forelagte dokumenter.

Tabel 2.7 nedenfor viser, hvordan vurderingerne samlet har fordelt sig efter sagsbehandlingstiden i antal måneder. 78 procent af vurderingerne blev i 2016 gennemført på mindre end to måneder (mod 90 pct. året før). 1 procent (35 vurderinger) tog over 3 måneder, heraf 11 over 4 måneder.⁷

Tabel 2.7

Almindelige vurderinger efter sagsbehandlingstid i måneder, 2012-2016

Sagsbehandlingstid	2012 Pct.	2013 Pct.	2014 Pct.	2015 Pct.	2016 Pct.	2016 Antal
Mindre end 1 måned	45	45	50	38	21	681
Mellem 1 og 2 mdr.	45	45	42	52	56	1.798
Mellem 2 og 3 mdr.	8	9	7	9	21	678
Mellem 3 og 4 mdr.	1	1	0	1	1	24
Mellem 4 og 5 mdr.	0	0	0	0	0	3
Mellem 5 og 6 mdr.	0	0	0	0	0	1
Over 6 mdr.	0	0	0	0	0	7
I alt	100	100	100	100	100	3.192

2.3.8 Vejledende udtalelser

Vejledende udtalelse er et tilbud til flygtninge og andre, der er forhindrede i at fremskaffe tilstrækkelig dokumentation til at få en vurdering af deres udenlandske uddannelse. Udtalelsen oplyser, hvordan styrelsen normalt vurderer en lignende uddannelse, når den er tilstrækkeligt dokumenteret, og beskriver ansøgerens uddannelsesbaggrund på baggrund af ansøgerens egne oplysninger og dokumenter sammenholdt med styrelsens viden om uddannelser fra det pågældende land. Tilbuddet har til formål at gøre det lettere for den enkelte at forklare sine kvalifikationer, når han eller hun undersøger mulighederne for at søge arbejde eller læse videre i Danmark.⁸

I 2016 udstedte styrelsen 171 vejledende udtalelser, hvilket var en firedobling i forhold til året før. Stigningen skal ses på baggrund af tilgangen af flygtninge fra især Syrien. 66 procent af de vejledende udtalelser gik til syrere, og 20 procent til eritreere. Sagsbehandlingstiden for vejledende udtalelser var i 2016 på 42 kalenderdage mod 44 dage i 2015.

⁷ Sagsbehandlingstiden for vurderingssager er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige dokumenter og oplysninger fra ansøgeren til afgivelsen af en vurdering. Ifølge den henstilling om kriterier og procedurer for vurdering, der er vedtaget under Lissabonkonventionen, bør sagsbehandlingstiden ikke overstige fire måneder.

⁸ Vejledende udtalelser er nærmere beskrevet på <http://ufm.dk/anerkendelse/vu>.

2.4 Vurderinger til brug for greencardafgørelser

Højtkvalificerede udlændinge fra lande uden for EU/EØS havde indtil juni 2016 mulighed for at ansøge om opholdstilladelse til at søge arbejde i Danmark efter greencardordningen, som blev administreret af Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI). Afgørelserne om opholdstilladelse blev truffet ud fra et pointsystem, hvor uddannelse var et af de vigtigste kriterier. For at optjene point på uddannelseskriteriet skulle ansøgeren have gennemført en uddannelse, der niveaumæssigt mindst svarede til en dansk bacheloruddannelse. Ansøgeren kunne desuden få bonuspoint, hvis uddannelsen rettede sig mod et erhverv på SIRI's positivliste.

Styrelsen for Videregående Uddannelser (nu Styrelsen for Forskning og Uddannelse) vurderede greencardansøgere udenlandske uddannelseskvalifikationer efter anmodning fra SIRI, og de to styrelser var i løbende dialog for at sikre en god behandling af greencardsager.

Greencardordningen blev afskaffet i 2016, således at der fra den 10. juni 2016 ikke længere kunne indgives nye ansøgninger om opholdstilladelse efter ordningen. Som følge heraf modtog styrelsen langt færre af denne type vurderingsanmodninger i resten af 2016. I alt blev der i 2016 afgivet 1.209 vurderinger til brug for greencardsager, 38 procent færre end i 2015 (se tabel 2.1 på side 10). Vurderingerne i 2016 vedrørte 892 greencardansøgere, 41 procent færre end året før.⁹

I det følgende beskrives de vurderede uddannelser og deres indehavere. Det skal understreges, at det billede, der tegner sig ud fra vurderingssagerne, ikke kan tages som dækkende for alle greencardansøgere, idet SIRI ikke i alle tilfælde har haft behov for at indhente en vurdering.¹⁰

2.4.1 Uddannelsesindehavernes nationalitet

88 procent af uddannelsesindehaverne i greencardrelaterede vurderinger i 2016 var statsborgere i asiatiske lande. Andelen af statsborgere fra Indien steg fra 30 procent i 2015 til 42 procent i 2016, mens andelen fra Iran faldt fra 29 procent til 19 procent. De øvrige lande var især Pakistan (13 pct.), Nepal (5 pct.), Bangladesh (3 pct.) og Kina (2 pct.).

6 procent af uddannelsesindehaverne var fra afrikanske lande, især Cameroun og Nigeria.

2.4.2 Uddannelsernes oprindelse

61 procent af de greencardrelaterede vurderinger i 2016 vedrørte uddannelser fra Asien. 28 procent af vurderingerne vedrørte uddannelser fra EU/EØS-lande, heraf de 21 procent fra Storbritannien. Det skyldes, at en del af greencardansøgerne havde taget deres seneste uddannelse i et europæisk land.

2.4.3 Uddannelsernes niveau

97 procent af de greencardrelaterede vurderinger i 2016 angav mindst et bachelorniveau, hvilket var omtrent samme andel som de tre foregående år. 34 procent af vurderingerne angav et bachelor- eller professionsbachelorniveau, 33 procent et niveau svarende til en bacheloruddannelse samt et år af en kandidatuddannelse, 26 procent et helt kandidatniveau, og 4 procent et ph.d.-niveau. Sammenlignet med de tidligere år var der i 2016 en højere andel med et bachelor- eller professionsbachelorniveau og en lavere andel med et kandidatniveau.

⁹ Greencardansøgere har i en del tilfælde haft flere uddannelser, og SIRI har haft behov for at få separate vurderinger af uddannelser, der ligger inden for forskellige faglige områder.

¹⁰ Greencardordningen er beskrevet på www.nyidanmark.dk/greencard, og statistik vedrørende ordningen findes på www.nyidanmark.dk/da-dk/Statistik/.

2.4.4 Uddannelsernes faglige retning

Fordelingen på faglige hovedområder fremgår af tabel 2.8 nedenfor.

Tabel 2.8

Vurderinger til brug for greencardsager efter fagligt hovedområde ifølge vurdering, 2012-2016

DISCED-kode	Fagligt hovedområde	2012 Pct.	2013 Pct.	2014 Pct.	2015 Pct.	2016 Pct.	2016 Antal
12	Gymnasiale uddannelser	0	0	0	0	0	3
20	Undervisning og læring	1	2	2	1	1	8
25	Humanistisk	4	4	4	3	1	18
27	Audiovisuel teknik og medieproduktion	0	0	0	0	0	0
30	Kunstnerisk	0	0	0	0	1	7
35	Samfundsvidenskab	6	6	4	4	3	38
40	Erhvervsøkonomi, administration og jura	38	24	22	22	27	326
45	Naturvidenskab	11	10	10	10	8	96
50	Informations- og kommunikationsteknologi	12	14	13	16	18	218
55	Teknik, teknologi og industriel produktion	19	27	30	28	25	308
57	Mekanik, jern og metal	1	3	5	6	8	91
58	Bygge- og anlægsteknik	1	2	3	4	4	53
60	Jordbrug, skovbrug og fiskeri	1	1	1	1	1	9
65	Social og sundhed	6	8	6	4	2	30
70	Service	0	0	0	0	0	2
75	Forsvar, politi og sikkerhed	0	0	0	0	0	0
80	Transport	0	0	0	0	0	2
I alt		100	100	100	100	100	1.209

De tekniske områder udgjorde fortsat langt den største gruppe med i alt 55 procent af de greencardrelaterede vurderinger i 2016, mens andelen af vurderinger inden for området erhvervsøkonomi, administration og jura steg til 27 procent fra 22 procent året før. Derimod mindskedes andelen af uddannelser inden for naturvidenskab, sundhed, samfundsvidenskab og humaniora.

2.4.5 Uddannelsernes alder

De uddannelser, der kom til vurdering i forbindelse med greencardordningen, var nye sammenlignet med uddannelserne i almindelige vurderinger, men der kunne i 2016 ses en fortsat tendens til ældre uddannelser. 79 procent af de greencardrelaterede vurderinger i 2016 blev udstedt mindre end 10 år efter uddannelsens afslutning mod 84 procent året før, og 45 procent af vurderingerne mindre end 5 år efter uddannelsens afslutning mod 48 procent året før. Uddannelsernes gennemsnitlige alder var i 2016 6,3 år mod 5,7 år i 2015.

2.4.6 Sagsbehandlingstid

Styrelsens gennemsnitlige sagsbehandlingstid for vurderinger til brug for greencardafgørelser blev reduceret fra 19 kalenderdage i 2015 til 15,3 dage i 2016. 66 procent af vurderingerne blev gennemført på mindre end tre uger (mod 58 pct. året før). Tabel 2.9 nedenfor viser, hvordan vurderingerne samlet har fordelt sig efter sagsbehandlingstiden i antal uger.¹¹

¹¹ Sagsbehandlingstiden er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige oplysninger fra SIRI til afgivelsen af en vurdering til brug for SIRI's videre sagsbehandling.

Tabel 2.9

Vurderinger til brug for greencardsager efter sagsbehandlingstid i uger, 2012-2016

Sagsbehandlingstid	2012 Pct.	2013 Pct.	2014 Pct.	2015 Pct.	2016 Pct.	2016 Antal
Mindre end 1 uge	10	13	12	11	18	221
Mellem 1 og 2 uger	31	22	24	24	26	312
Mellem 2 og 3 uger	26	29	24	23	22	270
Mellem 3 og 4 uger	28	22	21	25	29	346
Mellem 4 og 5 uger	5	10	7	7	4	45
Mellem 5 og 6 uger	0	3	4	4	1	10
Over 6 uger	0	2	7	6	0	5
I alt	100	100	100	100	100	1.209

Sagsbehandlingstiden var generelt væsentlig kortere i sager til brug for greencardafgørelser end i almindelige vurderingssager, navnlig fordi det var SIRI, der havde ansvaret for at efterprøve ægtheden af de forelagte dokumenter.

2.5 Turbovurderinger for virksomheder

Arbejdsgivere tilbydes en vurdering af udenlandske uddannelser, som for at kunne bruges ved udvælgelsen af ansøgere til jobsamtaler leveres i løbet af højst fem arbejdsdage.¹²

I 2016 blev der foretaget 223 af disse såkaldte turbovurderinger, en stigning på 145 procent i forhold til året før. Stigningen vedrørte især turbovurderinger foretaget for offentlige arbejdsgivere (177 mod 76 året før). Private virksomheder fik 12 turbovurderinger (mod 15 året før). Desuden blev der som noget nyt foretaget 34 turbovurderinger for en privat fond, som havde behov for at kende niveauet af stipendieansøgere udenlandske uddannelser.

Flertallet af uddannelsesindehaverne var danske statsborgere eller statsborgere fra andre EU/EØS-lande (henholdsvis 21 pct. og 42 pct.), mens 16 procent var fra lande i Asien.

Vurderingerne vedrørte hovedsagelig uddannelser fra lande i EU/EØS: 61 procent, heraf de 22 procent fra Storbritannien.

Turbovurderingerne blev i 2016 leveret på i gennemsnit 2,5 arbejdsdage (mod 2,8 året før). 96 procent af vurderingerne blev leveret inden for 5 arbejdsdage (mod 91 procent året før).

2.6 Ph.d.-kvikvurderinger

Universiteterne kan hos Styrelsen for Forskning og Uddannelse indhente såkaldte ph.d.-kvikvurderinger til brug for deres afgørelser om optagelse af ph.d.-studerende. Universiteterne får dermed nemt og hurtigt vurderet uddannelsesniveaue hos de udvalgte ansøgere, som universitetet ønsker at optage. Styrelsen leverede i 2016 i alt 69 af disse vurderinger (mod 72 i 2015). De fleste vurderinger blev indhentet af tre universiteter: Aarhus Universitet (49 pct.), Københavns Universitet (25 pct.) og Aalborg Universitet (12 pct.).

Flertallet af uddannelsesindehaverne var fra tredjelande, især Asien med 35 procent (især Indien, Iran og Kina) og Afrika med 15 procent. Danske statsborgere udgjorde 4 procent, andre EU/EØS-statsborgere 29 procent. Vurderingerne vedrørte hovedsagelig uddannelser fra lande i EU/EØS (41 pct.) og Asien (29 pct.).

¹² Læs mere om turbovurderinger på www.ufm.dk/anerkendelse/turbo.

Ph.d.-kvikvurderingerne blev i 2016 leveret på 3,6 kalenderdage i gennemsnit (mod 3,2 dage året før). 90 procent blev leveret inden for 1 kalenderuge, og 99 procent inden for 2 uger.

2.7 Hotline-udtalelser for integrationsansvarlige

Som nævnt i afsnit 2.1 tilbyder Styrelsen for Forskning og Uddannelse kommuner og asylcentre hurtig rådgivning og udtalelser om flygtninge og familiesammenførte medbragte uddannelser.¹³

Styrelsen besvarede i perioden august til december 2016 i alt 132 henvendelser, heraf 80 i form af udtalelser og 52 i form af råd og vejledning. Langt de fleste af henvendelserne kom fra kommuner: 126 henvendelser fra 52 forskellige kommuner. 6 henvendelser kom fra asylcentre.

63 procent af henvendelserne drejede sig om uddannelser fra Syrien, mens resten fordelte sig på 22 lande, navnlig Iran, Eritrea, Afghanistan, Filippinerne og Rusland.

Udtalelserne blev leveret samme dag i 69 procent af sagerne og inden for to kalenderdage i 89 procent af sagerne. Henvendelserne om råd og vejledning blev besvaret samme dag i 96 procent af sagerne.

2.8 Vurdering af adgangsgivende eksaminer

Styrelsen for Forskning og Uddannelse hjælper uddannelsesinstitutionerne med råd og retningslinjer om udenlandske eksamensdokumenter i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om optagelse. Det sker gennem information på internettet, besvarelse af henvendelser og afholdelse af et årligt seminar for medarbejdere ved de videregående uddannelsesinstitutioner.

Styrelsen har desuden i 2016 udgivet en pjece om, hvordan uddannelsesinstitutionerne kan bruge styrelsens vurderinger af udenlandske uddannelser i vejledningen om uddannelsesmuligheder og optagelse.

2.8.1 Eksamenshåndbog

Eksamenshåndbogen på Uddannelses- og Forskningsministeriets netsted beskriver adgangsgivende eksaminer fra 134 lande samt 18 regioner/provinser og 5 internationale studentereksaminer. For hvert land kan man finde en oversigt over de eksaminer, der er adgangsgivende i Danmark, oplysninger til brug for fagniveauvurderinger og karakteromregning foruden en beskrivelse af uddannelsessystemet og en liste over vigtige ord. Eksamenshåndbogen stilles til rådighed for uddannelsesinstitutioner og uddannelsessøgende til brug i forbindelse med optag til de videregående uddannelser.¹⁴

2.8.2 Hotline

Uddannelsesinstitutionerne kan maile eller ringe til styrelsens "hotline" for at få hjælp til at vurdere, om et eksamensbevis er adgangsgivende til videregående uddannelse eller erhvervsuddannelse i Danmark, og til at tage stilling til behovet for ægthedskontrol. Erhvervsskolerne kan få baggrundsplysninger om udenlandske uddannelsessystemer og karaktersystemer med henblik på at afgøre, om 2,0-kravet i matematik og dansk/modersmål er opfyldt. Styrelsen giver desuden ansøgere og institutioner anden rådgivning, telefonisk som skriftligt.

I 2016 besvarede styrelsens hotline 672 henvendelser, hvor uddannelsesinstitutioner ønskede vurdering af et konkret uddannelsesbevis. Det var 2 procent flere end året før, hvor styrelsen besvarede 660 henvendelser (se tabel 2.1 på side 10). 61 procent af henvendelserne var til brug for optagelse på videregående uddannelser, især professionsbacheloruddannelser (27 pct.)

¹³ Læs mere om hotlinen på www.ufm.dk/anerkendelse/integration.

¹⁴ Se Eksamenshåndbogen på www.ufm.dk/ehb.

og universitetsbacheloruddannelser (23 pct.), mens 32 procent var til brug for optagelse på erhvervsuddannelser.

Over halvdelen af henvendelserne drejer sig om uddannelsesdokumenter fra EU/EØS-lande. Det gjaldt 57 procent af forespørgslerne i 2016 mod 52 procent året før, mens andelen af uddannelser fra Asien faldt fra 17 til 13 procent. Blandt de lande, styrelsen oftest får henvendelser om, steg Island og Storbritannien til 1. og 2. plads med henholdsvis 50 og 48 henvendelser, hvorimod der kom færre henvendelser vedrørende Norge (45) og Sverige (42). Store relative stigninger ses i øvrigt vedrørende uddannelser fra Grønland (fra 8 i 2015 til 25 i 2016), Polen (fra 12 til 23) og fra Syrien (fra 4 til 19).

Blandt henvendelser til brug for erhvervsuddannelser kom 52 procent af eksaminerne fra EU/EØS, 14 procent fra Asien, og 10 procent fra Grønland. Blandt henvendelser til brug for professionsbacheloruddannelser udgjorde EU/EØS 59 procent, og blandt henvendelser til brug for universitetsbacheloruddannelser var det hele 74 procent.

Sammenlignet med ansøgertallene for optagelse på danske videregående uddannelser¹⁵ fik styrelsen relativt mange henvendelser vedrørende Storbritannien og Island. Derimod kom der ligesom tidligere relativt få henvendelser vedrørende østeuropæiske lande, hvilket kan skyldes, at en række danske institutioner samarbejder med agenter i forbindelse med disse lande.

Hotlinehenvendelserne besvares i gennemsnit på 2 kalenderdage. 86 procent af henvendelserne i 2016 blev besvaret på højst 3 dage, heraf de 76 procent på en dag, det vil sige samme dag som henvendelsen.

2.8.3 Seminar

Styrelsen afholdt i marts 2016 det årlige seminar for studieadministrativt personale, der arbejder med optagelse af ansøgere med udenlandske gymnasiale eksaminer på de videregående uddannelser. Seminaret fandt sted på Cphbusiness Søerne i København og samlede ca. 100 deltagere. Seminaret handlede om dansk for udlændinge, sprogundervisning for danske unge i udlandet, GIF, betalingsregler, vejledende udtalelser, opholdstilladelser, adgangsgivende eksaminer fra de baltiske lande, Østeuropa, Syrien og Eritrea samt videregående uddannelser fra Bangladesh, Indien og Pakistan.

2.9 SU til udlandet og udlandsstipendier

I henhold til SU-lovgivningen bevilges uddannelsesstøtte til uddannelse i udlandet og udlandsstipendium blandt andet på betingelse af, at uddannelsen og uddannelsesinstitutionen er offentligt anerkendte i studielandet.¹⁶ Undersøgelsen af uddannelsers og institutioners status i studielandet samt af uddannelsers niveau i studielandets uddannelsessystem sker i tilknytning til styrelsens funktion som vurderingsmyndighed. Derigennem udnytter man den ekspertise, der er opbygget i forbindelse med vurderingen af udenlandske uddannelseskvalifikationer, og man forebygger problemer med senere vurdering og anerkendelse af den afsluttede uddannelse.

Styrelsens kontor for vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelser udarbejdede i denne forbindelse ca. 2.800 udtalelser i 2016 mod ca. 3.000 året før.

2.10 Anden information om udenlandske uddannelser m.v.

På Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside tilbydes en række selvbetjeningsredskaber, som gør det muligt for borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og myndigheder

¹⁵ Tal fra den Koordinerede Tilmelding vedrørende ansøgere i 2016 fordelt på nationalitet.

¹⁶ Se § 66 i SU-bekendtgørelsen (bkg. nr. 1662 af 14. december 2015).

selv at finde vej til de ønskede oplysninger, og som dermed i en del tilfælde erstatter en henvendelse om vurdering. Det drejer det sig navnlig om følgende:

- Eksamenshåndbogen, som er omtalt ovenfor i afsnit 2.8.1., blev i 2016 åbnet ca. 42.000 gange af ca. 13.000 brugere. En delvist tilsvarende side på engelsk havde ca. 46.000 sidevisninger for ca. 21.000 brugere.
- Landehåndbogen oplyser om styrelsens generelle vurderinger af gængse uddannelser fra udvalgte lande og beskriver deres uddannelsessystemer (www.ufm.dk/lhb). Den danske udgave blev åbnet ca. 9.100 gange af ca. 4.300 brugere, mens en kortfattet udgave på engelsk blev åbnet ca. 25.600 gange af ca. 12.000 brugere.
- Vurderingsdatabasen viser mange af styrelsens konkrete vurderinger af udenlandske uddannelser (www.ufm.dk/vdb). Den blev i alt åbnet knap 15.000 gange af ca. 7.000 brugere.

Foruden de forskellige vurderingstilbud og hotlines besvarer Styrelsen for Forskning og Uddannelse telefon- og e-mailhenvendelser om vurdering og anerkendelse af udenlandske og danske uddannelseskvalifikationer fra privatpersoner og andre brugergrupper. Der har for eksempel i 2016 været henvendelser fra mulige ansøgere, borgere, som bistår flygtninge, borgere med danske kvalifikationer, som ønsker at tage til udlandet for at arbejde eller uddanne sig, og borgere, som vender tilbage til Danmark med udenlandske kvalifikationer, samt udenlandske vurderingsmyndigheder.

2.11 Kvalifikationsnævnet

Kvalifikationsnævnet behandler klager over afgørelser truffet af danske uddannelsesinstitutioner i sager om merit og forhåndsmerit på baggrund af dansk og udenlandsk uddannelse samt klager over afgørelser om anerkendelse af realkompetence. Inden for universitetsuddannelserne kan der dog kun klages til Kvalifikationsnævnet over afgørelser om merit på baggrund af udenlandsk uddannelse. For universitetsstuderende gælder, at afgørelser om merit på baggrund af dansk uddannelse og afgørelser om forhåndsmerit skal påklages til det pågældende universitets eget meritankenævn.

Kvalifikationsnævnet består af en formand og en række medlemmer, som tilsammen har sagkundskab inden for alle de uddannelsesområder, der hører under Uddannelses- og Forskningsministeriet, Undervisningsministeriet samt Kulturministeriet. I hver enkelt klagesag består nævnet af formanden og mindst to sagkyndige medlemmer, som således udvælges fra sag til sag.¹⁷

Kvalifikationsnævnet tager udgangspunkt i Lissabonkonventionen, hvis bærende princip er, at en udenlandsk uddannelseskvalifikation eller studieperiode skal anerkendes, medmindre der kan påvises væsentlige forskelle i forhold til den tilsvarende kvalifikation eller studieperiode i værtslandet.

Kvalifikationsnævnet sekretariatsbetjenes af Styrelsen for Forskning og Uddannelse.

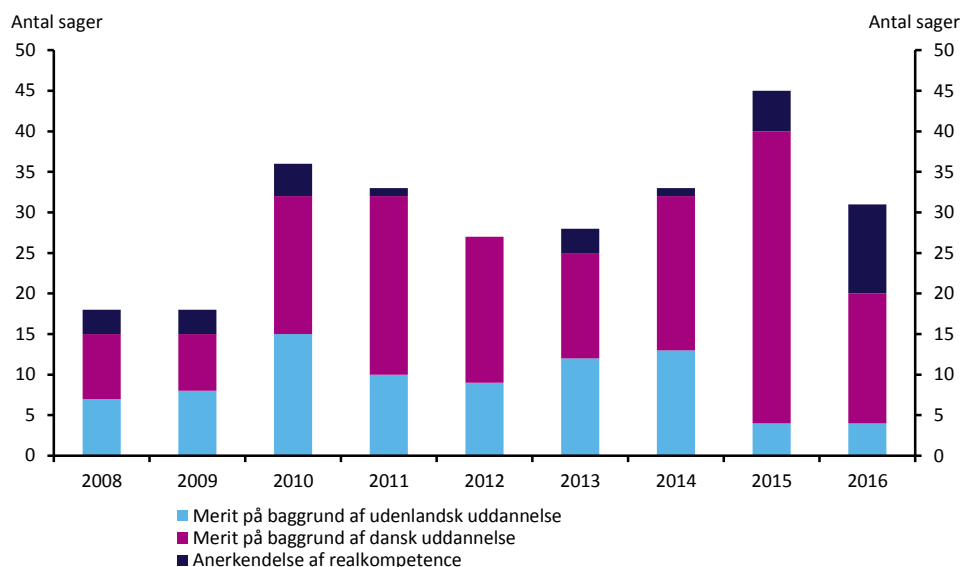
2.11.1 Modtagne og behandlede klagesager

Kvalifikationsnævnet modtog i 2016 i alt 31 klagesager. Det er et fald på 14 sager sammenlignet med 2015, men nogenlunde på niveau med det årlige antal sager i perioden 2011 til 2014. Udviklingen i antallet af sager siden 2008 fremgår af figur 2.4 nedenfor.

¹⁷ Læs mere om Kvalifikationsnævnet og dets lovgrundlag på www.ufm.dk/kn.

Figur 2.4

Sager modtaget af Kvalifikationsnævnet efter sagstype og år, antal, 2008-2016



I 2016 drejede 16 sager sig om merit på baggrund af dansk uddannelse, hvilket var langt færre end i 2015 (36 sager), men omtrent på niveau med perioden 2012 til 2014. De seneste 2 år har der været en markant stigning i antallet af sager om anerkendelse af realkompetence, fra nogle enkelte om året til 5 i 2015 og 11 i 2016. Samtidig har væsentlig færre sager end tidligere omhandlet udenlandske uddannelser: 4 sager om året i 2015 og 2016 mod 13 sager i 2014. I tabel 2.10 nedenfor er det seneste års sager opdelt efter deres type og udfald.

Tabel 2.10

Sager modtaget af Kvalifikationsnævnet efter type og udfald, antal, 2016

Behandling	Anerkendelse af realkompetence	Merit på baggrund af dansk uddannelse	Merit på baggrund af udenlandsk uddannelse	I alt
Imødekommet	6	4	1	11
Delvist imødekommet	1	1	0	2
Ikke imødekommet	4	8	2	14
Afvist af formelle årsager	0	1	0	1
Henlagt pga. manglende dokumentation	0	2	0	2
Verserende	0	0	1	1
Modtaget i alt	11	16	4	31

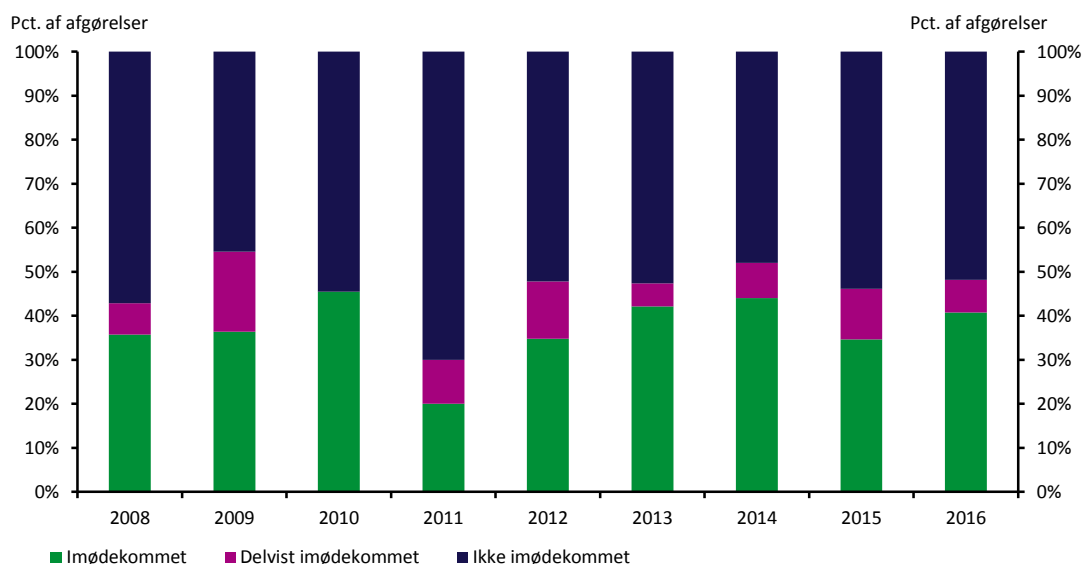
Hvis man ser på de 27 af 2016-sagerne, der er afsluttet med en indholdsmæssig afgørelse fra Kvalifikationsnævnet, blev klagerne helt eller delvist imødekommet i henholdsvis 41 procent og 7 procent af tilfældene, altså samlet i knap halvdelen. Som det fremgår af figur 2.5 på næste side, var det på omtrent samme niveau som i perioden 2012 til 2015.

Når man ser på, hvilke typer af uddannelse klagerne vedrørte i 2016, var 74 procent på professionsbachelorområdet, f.eks. lærer-, pædagog-, meritlærer- og sygeplejerskeuddannelsen. 23 procent af sagerne var inden for diplomuddannelser, og 3 procent inden for erhvervsakademiuuddannelser. Mønsteret skyldes formentlig, at der for flere af professionsbacheloruddannelserne er kommet nye modulopbyggede uddannelser, hvor det kan være vanskeligt at give merit

på baggrund af tidligere uddannelse, da modulerne er tværfaglige og eksempelvis på læreruddannelsen veksler mellem det faglige og det pædagogiske.

Figur 2.5

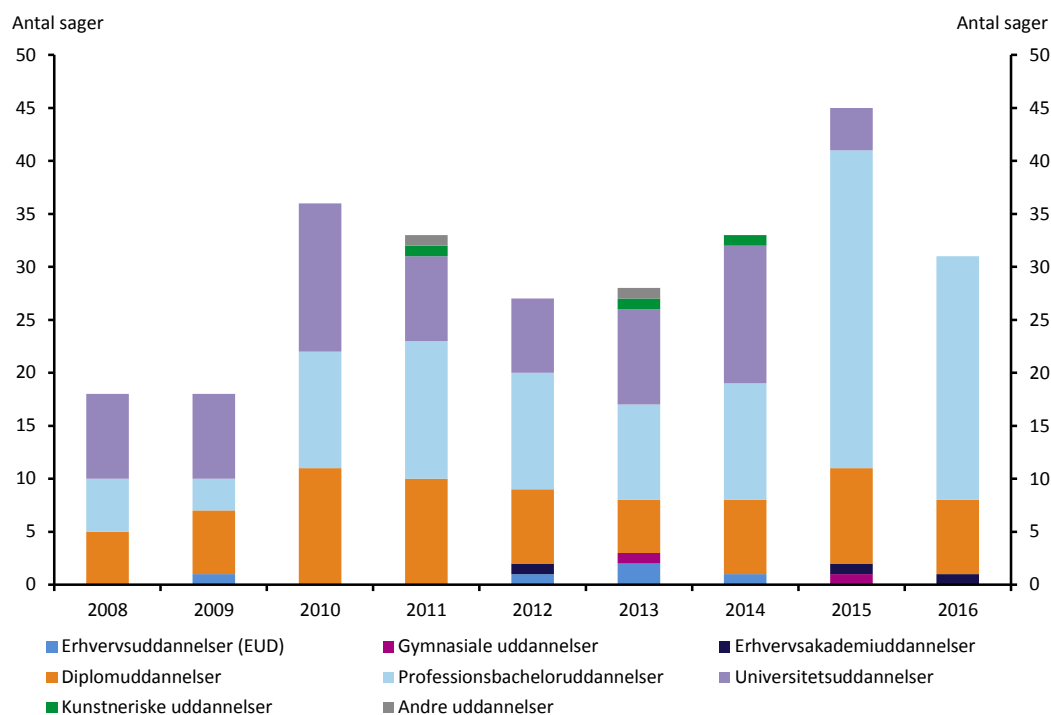
Modtagne sager, der er afsluttet med en indholdsmæssig afgørelse fra Kvalifikationsnævnet, efter modtagelsesår og udfald, procent, 2008-2016



Der var i 2016 for første gang ingen sager rettet mod universitetsuddannelser, som det fremgår af figur 2.6 nedenfor. Sagerne på universitetsområdet har normalt handlet om merit på baggrund af udenlandsk uddannelse.

Figur 2.6

Sager modtaget af Kvalifikationsnævnet efter den søgte uddannelses type og år, antal, 2008-2016



Når Kvalifikationsnævnet fortsat modtager forholdsvis få klager, kan det være et tegn på, at de fleste studerende er tilfredse med de meritafgørelser, der træffes på uddannelsesinstitutionerne. Modsat kan antallet af klagesager til Kvalifikationsnævnet også være begrænset af, at ikke alle studerende er klar over, at de kan klage over en meritafgørelse. Af alle modtagne klagesager i 2016 fremgår det dog, at institutionen i sin skriftlige meritafgørelse har gjort den studerende opmærksom på muligheden for at klage til nævnet.

2.11.2 Information om Kvalifikationsnævnet

Som sekretariat for Kvalifikationsnævnet informerer Styrelsen for Forskning og Uddannelse om nævnet på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside.¹⁸

For at sikre kendskab til Kvalifikationsnævnet og dets praksis offentliggør styrelsen løbende oplysninger om alle modtagne sager i en database på hjemmesiden. Databasen indeholder for hver sag informationer om indholdet af klagen, hvilken type uddannelse og institution klagen drejer sig om, om der er givet medhold eller ej, samt hvilke sagkyndige der har deltaget i behandlingen af sagen. Man finder desuden afgørelsen i dens helhed. Databasen indeholder ikke personlige oplysninger om de studerende, der har klaget.

2.12 Internationalt samarbejde om anerkendelse

Danmark har et omfattende samarbejde med andre landes myndigheder og organisationer med henblik på at lette anerkendelsen af udenlandske uddannelseskvalifikationer i Danmark og anerkendelsen af danske uddannelseskvalifikationer i udlandet.

2.12.1 ENIC/NARIC-samarbejdet

ENIC-netværket, som hører under Europarådet og UNESCO, og NARIC-netværket, der hører under Europa-Kommissionen, har i alt 52 medlemslande i Europa samt USA, Canada, Australien, New Zealand og Israel. Netværkene arbejder på grundlag af Lissabonkonventionen.¹⁹

Styrelsen for Forskning og Uddannelse og de andre nationale kontorer udveksler på daglig basis informationer om uddannelseskvalifikationer til brug for konkrete anerkendelsessager samt generelle oplysninger om de videregående uddannelsessystemer og gradsstrukturer i de forskellige lande. Der er tale om et tæt vævet og veletableret samarbejde, der bidrager til kvalitetssikring af anerkendelsesarbejdet i Danmark og de øvrige lande.

I 2016 havde styrelsen blandt andet fokus på organiseringen af det årlige fælles netværksmøde, som finder sted i København den 26.-27. juni 2017, i tæt samarbejde med de valgte repræsentationer i ENIC- og NARIC-netværkene.

2.12.2 Lissabonkonventions-komiteen

Lissabonkonventions-komiteen har til opgave at monitorere implementeringen af Lissabonkonventionen i de 52 medlemslande samt at udvikle og opdatere selve konventionen og de underliggende tekster, således at konventionsteksterne tager højde for udviklingen inden for de videregående uddannelser i hele konventionsområdet. En repræsentant for Styrelsen for Forskning og Uddannelse er indvalgt i komiteen.

Komiteen fremlagde ved UNESCO's og Europarådets konventionsmøde i Paris i februar 2016 resultaterne af en omfattende undersøgelse af implementeringen af konventionen i medlemslandene. Undersøgelsen viser, at Danmark til fulde har implementeret konventionens principper og procedurer i sin nationale lovgivning og som et af de eneste lande har implementeret

¹⁸ Se www.ufm.dk/kn.

¹⁹ Danmark ratificerede Lissabonkonventionen i 2003. Læs mere om den på www.ufm.dk/anerkendelse/lk.

konventionens artikel om anerkendelse af kvalifikationer, som indehaves af flygtninge, hjemstavsfordrevne og personer i en flygtningelignende situation, i daglig tale kaldet anerkendelse af flygtninges udokumenterede uddannelseskvalifikationer.

Konventionsmødet vedtog en fælles erklæring, der opfordrer alle lande, der har ratificeret Lissabonkonventionen, til at sikre fuld implementering af artiklen om anerkendelse af flygtninges udokumenterede uddannelseskvalifikationer.

Konventionsmødet vedtog desuden en revideret henstilling om anerkendelse af fællesgrader (Revised Recommendation on the Recognition of Joint Degrees). I teksten, som er et støttedokument til Lissabonkonventionen, er der særligt fokus på at opdatere terminologien omkring fællesgrader og det videregående europæiske uddannelsessamarbejde. Dokumentet anbefaler desuden, at anerkendelsesmyndighederne implementerer principperne fra The European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes, som blev vedtaget ved Bologna-ministermødet i Jerevan i 2015. Dermed anbefales det, at man godtager en fælles kvalitetssikringsprocedure for fællesuddannelser, når kvalitetssikringen udføres af en akkrediteringsorganisation, som har implementeret de fælles europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring (European Standards and Guidelines for Quality Assurance). Efter den oprindelige version af henstillingen om anerkendelse af fælles grader skulle en fællesuddannelse kvalitetssikres i alle de deltagende lande, før den kunne anerkendes.

2.12.3 Bologna-processen

Ministrene for videregående uddannelse i 48 lande samarbejder i det Europæiske Område for Videregående Uddannelse (European Higher Education Area, EHEA), også kendt som Bologna-processen. Samarbejdet koordineres i Bologna Follow-Up Group (BFUG).²⁰

Der har i de senere år været stærkt politisk fokus på anerkendelse i Bologna-samarbejdet ud fra en forståelse for, at fair anerkendelse er en nødvendighed for opbygningen af et fælles europæisk område for videregående uddannelser.

Ved ministerkonferencen i Jerevan i maj 2015 vedtog ministrene blandt andet, at man skal arbejde for fuld implementering af Lissabonkonventionens principper, sikre bedre anerkendelse af studieophold i udlandet samt sikre, at uddannelser fra andre EHEA-lande automatisk anerkendes på samme niveau som de relevante uddannelser i modtagerlandet.

Som opfølgning på konferencen er der etableret arbejdsgrupper, der skal sikre fremdriften i det europæiske samarbejde om videregående uddannelse og implementeringen af ministrenes anbefalinger fra Jerevan-kommunikatet.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse repræsenterer Uddannelses- og Forskningsministeriet i en af disse Bologna-arbejdsgrupper: Working Group on "Fostering implementation of agreed key commitments 2015-2018". I denne arbejdsgruppe har der i løbet af 2016 været særligt fokus på at tilknytte korte videregående uddannelser til den europæiske kvalifikationsramme for videregående uddannelser (Bologna-rammen), hvilket er en særlig dansk prioritet, samt på implementeringen af Lissabonkonventionens principper og procedurer i alle medlemslandenes nationale lovgivning. Arbejdsgruppen skal i efteråret 2017 fremlægge sin endelige rapport til BFUG med henblik på at udarbejde anbefalinger til ministerkonferencen i maj 2018 i Paris.

2.12.4 Deltagelse i NARIC-projekter

Styrelsen for Forskning og Uddannelse deltager i NARIC-projekter, der gennemføres i forbindelse med EU-programmet ERASMUS+. Deltagelsen i disse udviklingsprojekter er med til at udvikle og sikre kvaliteten af styrelsens anerkendelsesarbejde, samtidig med at den styrker samarbejdet med søsterkontorer i andre lande.

²⁰ Læs mere om Bologna-processen på www.bologna.dk.

I 2016 har styrelsen deltaget i FAIR-projektet (Focus on Automatic Institutional Recognition). Projektet er en udløber af Pathfinder-gruppen om automatisk anerkendelse og sigter mod at strømline uddannelsesinstitutionernes anerkendelsesprocedurer og uddanne medarbejderne i korrekt implementering af Lissabonkonventionens principper og procedurer.

I projektet har man eksperimenteret med implementering af smidigere og mere automatisk anerkendelse. Styrelsen sidder i projektets styregruppe som ekspert, men ingen danske institutioner medvirker. Den endelige rapport forventes færdig i begyndelsen af 2017, og projektets erfaringer og resultater vil blive formidlet til danske institutioner.

Styrelsen har tillige deltaget i CHARONA-projektet (Changing Roles of NARICs), der blev afsluttet i 2016. Projektet har beskrevet organiseringen og opgaveporteføljen i de forskellige landes NARIC-kontorer og kommer på den baggrund med anbefalinger til kontorenes service til og samarbejde med de forskellige brugergrupper og interessenter. Projektets resultater bidrager således til styrelsens anerkendelsesarbejde og ydelser rettet mod interessenter som eksempelvis uddannelsesinstitutioner, arbejdsgivere og kompetente myndigheder, der træffer afgørelse om retten til at udøve lovregulerede erhverv.

Et andet fælleseuropæisk anerkendelsesprojekt er IMPACT, som har til formål at understøtte kvaliteten og effekten af ENIC/NARIC-netværkene igennem tre delmål:

1. at videreudvikle kvaliteten af anerkendelseskontorenes arbejde med vurderinger blandt andet gennem tværnationale evalueringer
2. at udforske, hvordan medarbejdere, der arbejder med optagelse på uddannelsesinstitutionerne, kan forbindes med ENIC/NARIC-netværkene, samt lancere første version af en online-platform for denne gruppe
3. at evaluere hovedeffekten af ENIC/NARIC-netværkenes services på nationalt og europæisk niveau.

Endelig deltager styrelsen i PARADIGMS. Dette projekt har til formål at komme med forslag til mere smidig eller automatisk anerkendelse af udenlandske uddannelser samt anerkendelse af ikke-formelle uddannelseselementer. I 2016 er der foretaget en operationalisering af konceptet samt en kortlægning af, hvilke formelle faktorer der kan have betydning for en højere grad af automatisering af anerkendelsesprocessen. På baggrund heraf vil projektpartnere teste og implementere mere automatiseret anerkendelse i praksis.

2.12.5 Nordisk samarbejde

Der har siden 2003 været et nordisk netværk for anerkendelse af videregående uddannelser, NORRIC-netværket, som samler de nordiske ENIC/NARIC-kontorer. Gennem et forum på netstedet www.norric.org udveksler de nordiske kontorer løbende informationer og erfaringer for at understøtte kvaliteten i vurderingsarbejdet. Hertil kommer kvartalsvise møder mellem lederne af de nordiske ENIC/NARIC-kontorer, hvor de mere overordnede og strategiske sigtelinjer for samarbejdet drøftes.

De nordiske kontorer har de seneste år etableret samarbejde om vurdering af kvalifikationer fra forskellige områder af verden, herunder Afrika, Latinamerika, Balkan og de arabiske lande, samt forskellige typer af kvalifikationer, herunder erhvervsuddannelser, ingeniøruddannelser og lærerkvalifikationer.

I 2016 blev der afholdt to nordiske workshops om uddannelser fra Syrien, en om Ukraine og Hviderusland, en om Eritrea og en om erhvervsuddannelser fra Tyskland og Syrien. Dertil kom en workshop om kriterierne for "væsentlige forskelle", dvs. hvornår forskelle mellem udenlandske uddannelser og tilsvarende nordiske uddannelser er for store til, at den udenlandske uddannelse kan anerkendes fuldt ud.

Herudover deles der løbende viden, inspiration og erfaringer med konkrete nye tiltag, informationsstrategier, organisering, arbejdsgange og digitalisering i de nordiske anerkendelseskontorer.

De nordiske kontorer har desuden samarbejdet med deres baltiske modparter om udviklingen af den nordisk-baltiske optagelsesmanual, som er omtalt nedenfor i afsnit 2.13.1.

2.13 Transparens og sammenlignelighed

Anerkendelse af uddannelseskvalifikationer og kompetencer på tværs af grænserne søges fremmet ved hjælp af redskaber, som gør det lettere at dokumentere, forstå og sammenligne de pågældende kvalifikationer og kompetencer. De vigtigste redskaber er nationale og europæiske kvalifikationsrammer, ECTS, Europass og ECVET.

2.13.1 Kvalifikationsrammer

Den Danske Kvalifikationsramme for Livslang Læring omfatter alle uddannelserne i det danske formelle uddannelsessystem og er koblet til den Europæiske Kvalifikationsramme, EQF. EQF er udviklet i EU-regi for at gøre det lettere at forstå, sammenligne og anerkende alle typer kvalifikationer på tværs af lande og systemer i Europa. Desuden findes en Kvalifikationsramme for det Europæiske Område for Videregående Uddannelse, Bologna-rammen. Styrelsen for Forskning og Uddannelse er det danske EQF-koordinationspunkt, der informerer om sammenhængen mellem den danske kvalifikationsramme og EQF, og National Correspondent i relation til Bologna-rammen.

Styrelsen deltager i internationale netværk med henblik på at udveksle erfaringer vedrørende opbygningen og videreudviklingen af kvalifikationsrammer og fremme en læringsudbytteorienteret tilgang til uddannelsessystemet. Sammen med Undervisningsministeriet og Kulturministeriet deltager styrelsen i det danske koordinationsudvalg for kvalifikationsrammen.

I kraft af sin funktion som nationalt koordinationspunkt for EQF har styrelsen gennem Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside og en særlig mailpostkasse informeret bredt om sammenhængen mellem niveauet af danske og europæiske kvalifikationsrammer, indplacering af uddannelser i rammerne, beskrivelse af læringsudbytte for kvalifikationer indplaceret i den danske ramme m.v.

I 2016 blev der udarbejdet en fælles nordisk-baltisk manual til brug for optag på videregående uddannelser i den nordisk-baltiske region i form af hjemmesiden www.nordbalt.org. Den er henvendt til uddannelsesinstitutionerne i regionen og stiller information om de forskellige landes uddannelseskvalifikationer til rådighed med henblik på at sikre en mere automatisk og smidig gensidig anerkendelse til gavn for studerendes mobilitet i regionen.

Beskrivelsen af uddannelseskvalifikationernes niveau og indplacering i de nationale kvalifikationsrammer og EQF er centrale elementer i optagelsesmanualen og er et af de første instrumenter på europæisk plan, der aktivt udnytter synergien mellem anerkendelse og kvalifikationsrammer som et væsentligt transparensredskab til anerkendelse. Optagelsesmanualen er udarbejdet i et samarbejde mellem de nordiske og baltiske anerkendelseskontorer, hvoraf en række af kontorerne også er koordinationspunkter for EQF, med styrelsen som projektleder.

Styrelsen deltager desuden i et nordisk netværk om EQF, hvor alle koordinationspunkter for EQF mødes to gange årligt i henholdsvis København og Reykjavik. På møderne i 2016 blev der særligt fokuseret på realkompetencevurderinger og landenes erfaringer med og holdninger til tilknytning af ikke-formelle kvalifikationer til de nationale kvalifikationsrammer samt på sammenligning af indplaceringer af visse erhvervsuddannelser og korte videregående uddannelser i de respektive landes kvalifikationsrammer.

2.13.2 ECTS

Det europæiske meritoverførsels- og meritakkumuleringsystem (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) danner grundlag for, at den studerende kan få godskrevet kursus- og uddannelseselementer fra én institution ved en anden, herunder også internationalt mellem de institutioner, der benytter systemet. Vejledningen vedrørende brug af ECTS tager højde for den seneste udvikling i Bologna-processen, herunder det øgede fokus på læringsudbytte, og indeholder bl.a. et afsnit om ECTS-systemets understøttelse af mobilitet og meritoverførsel med henvisning til Lissabonkonventionen og relevante dokumenter på grundlag af konventionen.²¹

2.13.3 ECVET

European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET) er et europæisk meritoverførselssystem for de erhvervsrettede uddannelser. Størstedelen af de danske erhvervsskoler, der tilbyder transnational mobilitet for deres elever, anvender ECVET-systemet ved kvalitetssikringen af læringsindholdet for elevernes ophold i udlandet. For at understøtte den praktiske implementering af systemet har Europa-Kommissionen etableret et netværk af eksperter, som formidler viden om ECVET og giver praktiske råd og vejledning til de relevante aktører. Styrelsen for Forskning og Uddannelse er sekretariat for de danske ECVET-eksperter.²²

2.13.4 Europass

Europass omfatter fem dokumenter, som udarbejdes efter fælles europæiske skabeloner og bruges til at dokumentere den enkeltes kvalifikationer og kompetencer:

- Diploma Supplement, som er et tillæg til eksamensbeviser for videregående uddannelse
- Certificate Supplement, som er et tillæg til uddannelsesbeviser og svendebreve inden for erhvervsuddannelse og arbejdsmarkedsuddannelse
- Europass Mobilitetsbevis, som dokumenterer læringsophold i udlandet
- Europass CV, der sammenfatter den enkeltes kompetencer
- Europass Sprogpass, der beskriver sprogkundskaber.

Diploma Supplement indeholder oplysninger om den enkelte uddannelseskvalifikation samt en standardbeskrivelse af det danske uddannelsessystem, hvori uddannelsesniveauerne er beskrevet i overensstemmelse med kvalifikationsrammerne. Som nationalt Europass-center informerer og vejleder Styrelsen for Forskning og Uddannelse om Europassredskaberne.²³

²¹ Nærmere oplysninger om ECTS og link til brugervejledningen kan findes på www.ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/ects.

²² Nærmere oplysninger om ECVET og ECVET-eksperterne kan findes via www.ufm.dk/ecvet.

²³ Læs mere om Europass på www.europass.dk.

3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv

Dette kapitel beskriver anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer til brug for adgang til at udøve lovregulerede erhverv, herunder gennemførelsen af EU's reviderede anerkendelsesdirektiv og samspillet mellem Styrelsen for Forskning og Uddannelse (tidligere Styrelsen for Videregående Uddannelser) og de kompetente myndigheder.

3.1 Introduktion

Lovregulerede erhverv er kendetegnede ved, at man ifølge lovgivningen skal have nogle bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer for at få adgang til at udøve erhvervet eller visse forbeholdte erhvervsaktiviteter og/eller til at bruge en beskyttet titel. Der er også tale om regulering af erhverv, når der ifølge love eller administrative bestemmelser stilles bestemte formelle krav, eksempelvis krav om bestemte sprogkundskaber, krav om obligatorisk løbende faglig udvikling, betingelser for kapital- eller aktieandel, territoriale begrænsninger eller krav om en bestemt forsikringsdækning m.v.

For erhvervsudøvere med udenlandske kvalifikationer betyder reguleringen blandt andet, at man skal have anerkendt de udenlandske kvalifikationer for at kunne etablere sig, dvs. varigt udøve sit erhverv som arbejdstager eller selvstændigt erhvervsdrivende.

Ansvar for adgangen til udøvelse af de lovregulerede erhverv er forankret hos kompetente myndigheder, som afgør, om den enkelte ansøger opfylder betingelserne for at udøve erhvervet, herunder hvorvidt kravene til ansøgerens samlede erhvervsmæssige kvalifikationer er opfyldt.

De kompetente myndigheders arbejde understøttes af Styrelsen for Forskning og Uddannelse, som er koordinator og støttecenter i forhold til EU's anerkendelsesdirektiv.

3.1.1 Regler for anerkendelse på det lovregulerede område

Der skelnes overordnet mellem sager, der er omfattet af EU's direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer (anerkendelsesdirektivet), sager, der er omfattet af andre EU-regler og/eller internationale konventioner og aftaler, samt de øvrige autorisationssager, der udelukkende behandles efter de danske autorisationsregler.

EU-regler: anerkendelsesdirektivet

Anerkendelsesdirektivets overordnede formål er at sikre EU-borgeres rettigheder i forhold til etablering og levering af tjenesteydelser i det indre marked, at gøre det nemmere for EU-borgere at få anerkendt deres erhvervsmæssige kvalifikationer i andre medlemslande, hvor de ønsker at arbejde, og dermed at sikre arbejdskraftens frie mobilitet i EU.

Direktivet indeholder fælleseuropæiske regler og principper for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer i EU til brug for arbejde inden for lovregulerede erhverv. Det følger af anerkendelsesdirektivet, at hvis en EU-statsborger er fuldt kvalificeret og dermed har ret til at udøve et lovreguleret erhverv i hjemlandet, har borgeren som udgangspunkt også ret til at udøve det pågældende erhverv i de øvrige EU-lande.

Som borger, der ønsker at anvende sine erhvervsmæssige kvalifikationer i et andet EU-land, har man krav på at blive behandlet efter EU's anerkendelsesdirektiv, hvis man er statsborger i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med herom (f.eks. Schweiz eller lande, som EU indgår en frihandelsaftale med), og har sine erhvervsmæssige kvalifikationer fra et af disse lande. Som statsborger fra et af disse lande har man desuden ret til at få uddannelsesbeviser fra tredjelande behandlet efter anerkendelsesdirektivet, hvis man har fået uddannelsesbeviset anerkendt i et EU/EØS-land eller Schweiz og i dette land har en attesteret erhvervs erfaring af tre års varighed inden for det pågældende erhverv.

På grund af det danske retsforbehold²⁴ finder anerkendelsesdirektivet i Danmark kun anvendelse på personer, der har statsborgerskab i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med herom. Tredjelandsborgere, der har opnået ophold her i landet på baggrund af det såkaldte opholdsdirektiv²⁵, kan udnytte rettigheder og garantier, som anerkendelsesdirektivet giver, hvis de opfylder de specifikke krav i anerkendelsesdirektivet.

Inden for EU-sagerne skelnes der mellem ansøgninger om etablering (varigt arbejde) og levering af tjenesteydelser (midlertidigt og lejlighedsvist arbejde).

Anerkendelsesdirektivet handler alene om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Anerkendelsesdirektivet fastsætter ikke regler om sikkerhed på arbejdspladser, beskæftiger sig ikke med arbejdsmiljøforhold og regulerer ikke ansættelsesforhold, lønforhold eller udstationsforhold. Disse forhold ligger således uden for anerkendelsesdirektivets område. Direktivet fastsætter dog, at alle erhvervsudøvere, som er omfattet af direktivet, har pligt til at overholde de faglige og administrative adfærdsregler, regler for definition af erhverv, brug af titel, grov forsømmelse, som er direkte og specifikt knyttet til forbrugerbeskyttelse og -sikkerhed, samt disciplinære bestemmelser, som gælder i værtslandet for personer, der udøver det samme erhverv.

Andre EU-regler og internationale regler

Visse erhvervsområder såsom revisorområdet og advokatområdet er omfattet af sektorale EU-regler, hvilket indebærer, at anerkendelsesdirektivet gælder subsidiært.

For maritime erhverv, der har tilknytning til handelsflåden, gælder der specifikke EU-direktiver om minimumsuddannelseskrav for søfarende, hvorfor anerkendelsesdirektivet ikke finder anvendelse. Inden for visse søfartserhverv gælder der desuden særlige internationale konventioner, som har fortrinsret i forhold til andre retsregler.

Nordiske overenskomster

Inden for visse lærererhverv har nordiske statsborgere med nordiske erhvervsmæssige kvalifikationer ret til automatisk anerkendelse med henblik på adgang til erhvervsudøvelse ifølge nordisk overenskomst.²⁶ Inden for visse sundhedsfaglige erhverv gælder nordiske aftaler, som er under revision.

²⁴ Der er tale om den del af det retlige samarbejde i EU, der vedrører visum, asyl, indvandring og andre politikker i forbindelse med den fri bevægelighed for personer (afsnit IV i EF-traktaten, artikel 61-69).

²⁵ EU-direktiv 2004/38/EF (opholdsdirektivet), som Danmark har gennemført.

²⁶ Aftale om fælles arbejdsmarked for faglærere, lærere i praktisk-æstetiske fag og speciallærere i grundskolen, Overenskomst mellem Danmark, Finland Island, Norge og Sverige om et fælles nordisk arbejdsmarked for lærere

Øvrige regler

Ansøgninger om adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv på baggrund af udenlandske kvalifikationer, der ikke er omfattet af nogen af de ovennævnte regler, behandles i overensstemmelse med de danske retsregler, der gælder for det enkelte erhverv.

3.1.2 Arbejdsopgaver i forbindelse med anerkendelsesdirektivet

Styrelsen for Forskning og Uddannelse varetager funktionerne som dansk koordinator, støttecenter og medlem af EU's såkaldte artikel 58-udvalg. Disse funktioner blev fra oktober 2013 og frem til udgangen af 2016 varetaget af den daværende Styrelse for Videregående Uddannelser. Den 1. januar 2017 overgik de til Styrelsen for Forskning og Uddannelse som led i en ændret organisering af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Koordinatorfunktionen

Som dansk koordinator medvirker Styrelsen for Forskning og Uddannelse til udarbejdelse og gennemførelse af EU's regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Styrelsen repræsenterer Danmark i koordinationsgruppen under Europa-Kommissionens generaldirektorat for Indre Marked, Erhvervspolitik, Iværksætteri og SMV'er (GROW)²⁷ og har ansvaret for at varetage de danske interesser på området i EU. Styrelsen koordinerer og overvåger de danske kompetente myndigheders administration af direktivet og sørger for, at direktivet gennemføres og anvendes ensartet og korrekt på alle berørte erhvervsområder.

Det følger af koordinatorfunktionen, at styrelsen indsamler alle relevante oplysninger om direktivets gennemførelse i Danmark, indsamler og sammenligner oplysninger om kvalifikationskravene på de områder, der er omfattet af direktivet, og indberetter til Europa-Kommissionen om den nationale lovgivning, betingelserne for adgang til erhvervsudøvelse og anvendelsen af direktivet. Styrelsen redegør også for eventuelle problemer med anvendelsen af direktivet.

De ministerier, som er ansvarlige for de enkelte lovregulerede erhverv, skal løbende gennemgå nye regler, som kan begrænse adgangen til udøvelse af erhvervet, og oplyse Styrelsen for Forskning og Uddannelse herom.²⁸

Styrelsen fungerer som et bindeled mellem Europa-Kommissionen og de danske kompetente myndigheder og videreformidler Europa-Kommissionens retningslinjer til de relevante myndigheder. For at sikre koordination af arbejdet med direktivet herhjemme har styrelsen nedsat et fast koordineringsnetværk bestående af to embedsmænd fra de elleve berørte ministerier, som har til opgave at sikre, at alle relevante oplysninger i tilknytning til direktivarbejdet videreformidles til de berørte kompetente myndigheder, og at alle Kommissionens høringer m.v. vedrørende direktivet besvares efter koordination i ressortministerierne.

Desuden står styrelsen for fortolkning af direktivets regler og for vejledning af danske myndigheder i forbindelse med gennemførelse og anvendelse af direktivet på de enkelte erhvervsområder. De kompetente myndigheder kan inddrage styrelsen i udarbejdelsen af danske autorisationsregler, som berører anerkendelsesdirektivet, og styrelsen bidrager til regeludstedelsesarbejdet ved at oplyse om og fortolke de gældende EU-regler i forhold til de konkrete retsfor skrifter.

i folkeskolen samt Aftale om fælles arbejdsmarked for faglærere og lærere i praktisk-æstetiske fag i gymnasieskolen (gymnasiet og erhvervsskolerne). Se link på www.ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/anerkendelse-og-dokumentation/mere-om-anerkendelse/internationalt/nordisk.

²⁷ Europa-Kommissionens generaldirektorat for Indre Marked, Erhvervspolitik, Iværksætteri og SMV'er (GROW): http://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals/index_en.htm

²⁸ Se også afsnittet om transparensinitiativet på side 37.

Styrelsen sørger for løbende opdatering af direktivets bilag V vedrørende danske uddannelser til læge, speciallæge, tandlæge, specialtandlæge, farmaceut, sygeplejerske, jordemoder, dyrlæge og arkitekt. Som koordinator varetager styrelsen også interesser for visse erhvervsområder, der ikke er regulerede her i landet, men som på grund af stærk regulering i andre EU-lande har brug for teknisk støtte, f.eks. ingeniører og arkitekter. Som koordinator deltager styrelsen også i udviklingen og gennemførelsen af politiske initiativer, der har til formål at fjerne barrierer for arbejdskraftens frie bevægelighed i Norden og i EU.

Støttecenterfunktionen

Styrelsen for Forskning og Uddannelse varetager funktionen som støttecenter for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

Det indgår i det reviderede anerkendelsesdirektiv, at erhvervsudøverne skal have bedre adgang til information og service om, hvordan man får anerkendt sine erhvervsmæssige kvalifikationer i medlemsstaterne.²⁹ Dette har blandt andet bevirket, at de tidligere kontaktpunkter er omdøbt til ”støttecentre”, og meningen er, at støttecentrene skal have en mere proaktiv rolle i at hjælpe de enkelte erhvervsudøvere.

Støttecentrets opgaver er at give udenlandske borgere, virksomheder, koordinators, støttecentre, faglige organisationer m.fl. i de øvrige medlemsstater alle de nødvendige oplysninger om de danske uddannelses- og kvalifikationskrav samt øvrige betingelser for adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv i Danmark.

Styrelsen driver en webportal for de lovregulerede erhverv, hvorigennem der informeres om adgangen til at udøve de enkelte erhverv.³⁰ Informationerne er henvendt til såvel EU/EØS-borgere som tredjelandsborgere, og de findes på både engelsk og dansk. På hjemmesiden gives også overordnet information om de rettigheder og pligter, som danskere bør være bekendte med, når de ønsker at få adgang til at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller arbejdstager i de andre EU/EØS-lande og Schweiz.

Som støttecenter behandler styrelsen henvendelser fra borgere, virksomheder og myndigheder i ind- og udland. Det drejer sig f.eks. om migranter, som ønsker at arbejde inden for lovregulerede erhverv her i landet, og danske virksomheder, der ønsker at ansætte personer med udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer. Styrelsen besvarer også spørgsmål fra udenlandske kompetente myndigheder om erhverv, der ikke er lovregulerede her i landet, f.eks. spørgsmål om, hvorvidt et bestemt uddannelsesbevis er udstedt af en given uddannelsesinstitution.

Det danske støttecenter har også til opgave at bistå danske borgere, som ønsker at få deres kvalifikationer anerkendt i andre EU/EØS-lande eller Schweiz med henblik på etablering eller levering af tjenesteydelser der. Således bistår styrelsen danske borgere med at udnytte de rettigheder, som anerkendelsesdirektivet giver dem, om nødvendigt gennem samarbejde med de øvrige medlemsstaters støttecentre og værtsmedlemsstatens kompetente myndigheder.

Som led i støttecenter- og koordinatorfunktionerne bistår styrelsen det danske SOLVIT-center i forbindelse med centrets behandling af klagesager indgivet af EU-erhvervsudøvere, som har oplevet barrierer i forbindelse med etablering i Danmark. I forbindelse med SOLVIT-sager kan styrelsen hjælpe kompetente myndigheder og ministerier, der har spørgsmål om direktivets regler om anerkendelsesbetingelser og udligningsforanstaltninger og i forbindelse med behandling af klagesager.

²⁹ Det reviderede anerkendelsesdirektiv er nærmere omtalt i afsnit 3.2 nedenfor.

³⁰ Se www.ufm.dk/le.

Artikel 58-udvalget

Kommissionen bistås af et udvalg vedrørende anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Udvalget behandler sager og træffer med kvalificeret flertal beslutninger om Kommissionens forslag i sager, hvor Kommissionen ikke har beføjelse til at vedtage delegerende retsakter, eksempelvis opdatering af dele af direktivet, der ikke er af teknisk karakter. Udvalget vedtager Kommissionens forslag efter den såkaldte undersøgelsesprocedure, jf. forordning 182/2011. Udvalget har ikke behandlet sådanne sager i 2016.

3.2 Revision af anerkendelsesdirektivet

Det reviderede anerkendelsesdirektiv, som blev vedtaget i 2013, trådte i kraft den 17. januar 2014, med gennemførelsesfrist for national implementering den 18. januar 2016.³¹ De nye regler i direktivet omfatter bl.a.:

- Et europæisk erhvervspas (EPC) på fem udvalgte erhvervsområder med mulighed for udvidelse til andre erhvervsområder
- Et fælleseuropæisk advarselssystem for erhverv, der har konsekvenser for patientsikkerhed, erhverv, der knytter sig til arbejde med børn og mindreårige, og sager, hvor der er faldet dom for brug af forfalsket dokumentation
- Mulighed for skærpet kontrol af sprogfærdigheder hos sundhedspersonale
- Mulighed for delvis anerkendelse, dvs. adgang til at udøve en del af et lovreguleret erhverv, som erhvervsudøveren er fuldt kvalificeret til at udøve i hjemlandet, men som udgør en del af et andet, bredere erhverv i værtslandet (bortset fra erhverv, som har konsekvenser for patientsikkerhed)
- Gennemgang af omfanget af lovregulerede erhverv i medlemsstaterne (transparensinitiativet vedrørende grundlag og praksis for regulering i medlemsstaterne)
- Ajourføring af minimumsuddannelseskravene for de vigtigste sundhedsfaglige uddannelser, som fremover i højere grad vil ligne de danske
- Indarbejdelse af ECTS-point og den Europæiske Kvalifikationsramme for at understøtte transparens og sammenlignelighed af uddannelser
- Mulighed for mere automatisk anerkendelse af faglige kvalifikationer, idet medlemsstaterne kan aftale såkaldte fælles uddannelsesrammer og fælles uddannelsestest
- Mulighed for, at dimittender kan få anerkendt et praktikophold fra en anden medlemsstat, når praktikopholdet indgår som et krav for autorisation i hjemlandet
- Hurtigere procedurer med kortere sagsbehandlingsfrister m.v.

Til brug for behandling af det europæiske erhvervspas og advarsler har Europa-Kommissionen udstedt en gennemførelsesforordning om de procedurer, der knytter sig til disse emner.³²

3.2.1 Den danske gennemførelse af det reviderede anerkendelsesdirektiv

Lov om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer (anerkendelsesloven), som gennemfører fælles bestemmelser i direktivet, trådte i kraft den 1. januar 2016. Sty-

³¹ Direktiv 2013/55/EU af 20. november 2013 om ændring af direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og forordning (EU) nr. 1024/2012 om det administrative samarbejde ved hjælp af informationssystemet for det indre marked (»IMI-forordningen«):

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0055&from=DA>

³² Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning nr. 2015/983 af 24. juni 2015 om proceduren for udstedelse af det europæiske erhvervspas og anvendelsen af varslingsmekanismen i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0983>.

relsen har på den baggrund udstedt en bekendtgørelse om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer m.v., som trådte i kraft den 17. januar 2016.³³ Loven viderefører dele af den gældende ret og gennemfører en række af direktivets nye tiltag.

Som følge af det reviderede anerkendelsesdirektiv er der også foretaget konsekvensændringer i lov om tjenesteydelser i det indre marked, lov om formidling af fast ejendom m.v., lov om landinspektørvirksomhed, lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

De øvrige, sektorspecifikke dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 er gennemført gennem sektorlovgivningen og er derfor ikke omfattet af anerkendelsesloven. Som følge af det reviderede anerkendelsesdirektiv er der udstedt/foretaget ændringer i 40 sektorspecifikke bekendtgørelser.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse har koordineret gennemførelsen af direktivets sektorspecifikke regler i den relevante sektorspecifikke lovgivning, som er relevant for enkelte lovregulerede erhverv, gennem en tværministeriel arbejdsgruppe.

I de følgende afsnit beskrives de tre vigtigste tiltag, der er gennemført som led i det reviderede anerkendelsesdirektiv.

Det europæiske erhvervspas

Indførelsen af et europæisk erhvervspas (European Professional Card, EPC) på udvalgte erhvervsområder er et af de nye tiltag i direktivet, der skal fremme arbejdskraftens mobilitet. Den 18. januar 2016 blev EPC indført for erhvervene sygeplejerske, fysioterapeut, farmaceut, ejendomsmægler og bjergfører.

EPC er en elektronisk procedure, som gør det muligt for erhvervsudøvere at få deres erhvervsmæssige kvalifikationer anerkendt i andre EU-lande.³⁴ Den er lettere og hurtigere at benytte end traditionel anerkendelse af kvalifikationer, og den er mere gennemsigtig: Man kan følge sin ansøgning online og genbruge dokumenter, der allerede er uploadet, til nye ansøgninger i alle EU-lande.

Erhvervspasset fremmer også informationsudvekslingen mellem erhvervsudøverens værtsmedlemsstat og hjemlandet, hvad enten erhvervsudøveren ønsker at etablere sig eller at levere tjenesteydelser midlertidigt og lejlighedsvist. Den kompetente myndighed i hjemlandet kontrollerer gyldigheden og ægtheden af de dokumenter, som ansøgeren har indsendt via Informationssystemet for det Indre Marked (IMI). Derefter opretter myndigheden et erhvervspas, som den via IMI sender til værtsmedlemsstaten som en ansøgning om anerkendelse.

Myndighederne i værtsmedlemsstaten modtager en fuldt oplyst sag fra hjemlandet og skal derfor ikke bruge administrative ressourcer på at verificere alle de oplysninger, som allerede er blevet undersøgt af hjemlandet. Fristerne for udstedelse af EPC i værtslandet er derfor også kortere end efter den sædvanlige procedure. Hvis fristerne for anmodning om anerkendelse ikke overholdes, indtræder stiltiende accept, og EPC udstedes automatisk.

Personer, der ønsker at levere tjenesteydelser midlertidigt og lejlighedsvist, har desuden mulighed for at bruge et EPC til at arbejde i flere EU-lande i 18 måneder. Denne periode er efter den almindelige procedure begrænset til 12 måneder.

Her i landet administreres EPC af de kompetente myndigheder for de berørte lovregulerede erhverv. Styrelsen for Forskning og Uddannelse fungerer som kompetent myndighed for erhverv, der ikke er lovregulerede her i landet, (p.t. bjergfører) og som dansk EPC-koordinator.

³³ Bekendtgørelse nr. 53 af 14. januar 2016 om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer m.v.: www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=177086.

³⁴ Ansøgerne finder EPC under "Dit Europa" på Europa-Kommissionens hjemmeside: http://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/european-professional-card/index_da.htm.

I løbet af 2016, det første år efter indførelsen af EPC, blev der på EU-plan indsendt 2.100 EPC-ansøgninger og udstedt mere end 700 EPC'er. Det var en bedre start, end Europa-Kommissionen havde forventet. De fleste EPC'er på tværs af EU-landene i 2016 blev udstedt til fysioterapeuter – i alt 234. Desuden fik 221 bjergførere, 147 sygeplejersker, 71 farmaceuter og 30 ejendomsmæglere et EPC.

7 danske erhvervsudøvere søgte om EPC i 2016, og et enkelt EPC blev sendt til en anden medlemsstat af en dansk myndighed. Danske myndigheder modtog i alt 30 EPC-ansøgninger fra andre medlemsstater, og 6 erhvervsudøvere fik EPC til brug for arbejde i Danmark. Den store forskel mellem antallet af ansøgninger og antallet af udstedelser skyldes manglende dokumentation fra EPC-ansøgere til hjemlandets myndigheder.

Advarselssystemet

Som noget nyt er der med det reviderede direktiv indført et fælles europæisk advarselssystem, som blandt andet på visse områder skal sikre mod, at personer, der er frakendt retten til at udøve deres erhverv i én medlemsstat, gør det i en anden medlemsstat.

Hvis en person, som er beskæftiget inden for sundhedsområdet, dyrlægerhvervet eller området for uddannelse af mindreårige, har fået begrænset retten til at udøve sit erhverv af en offentlig myndighed eller en domstol, skal den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat via Informationssystemet for det Indre Marked (IMI) underrette de øvrige medlemsstater om identiteten af den pågældende erhvervsudøver.

Hvis en person er dømt for at have anvendt forfalsket dokumentation ved ansøgning om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, uanset hvilket lovreguleret erhverv der er tale om, skal den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat underrette de øvrige medlemsstater om identiteten af den dømte. Advarsler behandles i overensstemmelse med Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning om emnet.

Direktivbestemmelserne om advarselssystemet er gennemført i anerkendelsesloven, og Styrelsen for Forskning og Uddannelse fungerer som advarselskoordinator i IMI-systemet.

Tabel 3.1

Ud- og indgående advarsler i EU's advarselssystem efter erhvervsområde m.v., antal, 2016

Erhverv	Advarsler sendt fra Danmark	Advarsler modtaget fra andre EU-lande
Læge	58	2.509
<i>Administrative årsager</i>	4	
<i>Væsentlige årsager</i>	54	
Sygeplejerske	24	6.212
<i>Administrative årsager</i>	7	
<i>Væsentlige årsager</i>	17	
Andre sundhedsfaglige erhverv (15 erhverv)	40	2.291
<i>Administrative årsager</i>	12	
<i>Væsentlige årsager</i>	28	
Farmaceut	0	194
Dyrlæge	1	30
Arbejde med mindreårige	0	168
Dokumentfalsk	0	2
I alt	123	11.406

Danske kompetente myndigheder advarer andre medlemsstaters kompetente myndigheder om sager, hvor der er tale om permanent eller midlertidig tilbagekaldelse eller suspension af autorisation, i tilfælde af afgørelser om seksuelle overgreb mod børn under 15 år og børneporno-grafi eller andre former for børnemisbrug, begrænsning i registrering/autorisation, begrænsning i retten til at ordinere medicin, samt når en person her i landet er dømt for dokumentfalsk, der har betydning for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

Omfanget af advarsler på de forskellige områder fremgår af tabel 3.1 ovenfor.

Transparensinitiativet

Transparensinitiativet, som indgår i det reviderede anerkendelsesdirektiv, stiller krav til medlemsstaterne om at undersøge begrundelserne for og omfanget af lovregulerede erhverv for at sikre større gennemsigtighed og berettigelse for de regulerede erhverv i medlemsstaterne og derigennem styrke vækst og mobilitet i EU.

Som led i gennemførelsen af transparensinitiativet har Danmark kortlagt sine egne gældende lovkrav for udøvelse af lovregulerede erhverv. Styrelsen for Forskning og Uddannelse har bl.a. på baggrund af bidrag fra alle berørte ministerområder udarbejdet den danske nationale handlingsplan, som er sendt til Kommissionen inden udløbet af gennemførelsesfristen, den 18. januar 2016. Det fremgår af den danske handlingsplan, at der for 44 ud af i alt ca. 120 danske lovregulerede erhverv er gennemført, besluttet eller forventet deregulering eller modernisering i form af enten forenkling af regler, sammenlægning af ordninger eller øget anvendelse af it m.v.

Styrelsen har desuden koordineret besvarelsen af en høring fra Kommissionen om, hvorvidt de indførte regler på udvalgte erhvervsområder står mål med hensigten med at regulere adgangen til udøvelse af visse erhverv (anvendelse af proportionalitetsprincippet). Formålet med høringen var at kortlægge, hvorvidt medlemsstaterne kunne demonstrere, at det relevante hensyn, som ligger til grund for lovreguleringen af de erhvervsområder, ikke kan opnås på en mindre byrdefuld måde.

Resultaterne af transparensinitiativet indgår i Kommissionens servicepakke fra den 10. januar 2017, der skal skabe et bedre fungerende indre marked, reducere administrative og reguleringsmæssige barrierer for dermed at åbne nye forretningsmuligheder for tjenesteydere samt tilvejebringe tjenesteydelser af høj kvalitet for forbrugerne. Pakken indeholder bl.a. et i januar 2017 fremsat direktivforslag om proportionalitetstest forud for vedtagelse af ny regulering af erhverv. Derudover indeholder servicepakken en meddelelse om anbefalinger til reformer af reguleringen af liberale erhverv.

3.3 Informationskilder og administrativt samarbejde

3.3.1 Europa-Kommissionens database over lovregulerede erhverv i EU

Europa-Kommissionen driver en offentligt tilgængelig database med oplysninger om de lovregulerede erhverv og om landenes støttecentre og kompetente myndigheder samt med statistik over migrerende arbejdskraft. For hvert erhverv oplyses der om den relevante lovgivning i medlemsstaterne, den relevante anerkendelsesordning under anerkendelsesdirektivet, regler for eventuel forudgående anmeldelse og kontrol af tjenesteyderes kvalifikationer m.v. Hvert land er ansvarligt for at opdatere oplysninger om sine lovregulerede erhverv, kompetente myndigheder og statistik. I databasen redegør medlemsstaterne over for Kommissionen for den retlige begrundelse for forudgående kontrol af tjenesteydere, for niveau og struktur af den uddannelse, der knytter sig til erhvervet, for forhold vedrørende erhvervsforsikring, eventuelle begrænsninger i at drive selvstændig virksomhed m.v.

Til brug for gennemførelsen af transparensinitiativet redegjorde medlemsstaterne også i databasen for proportionalitetsprincippet, der knytter sig til lovregulering af hvert enkelt er-

hverv. Disse oplysninger, som er tilgængelige i databasen for de nationale koordinatore for direktivet og for Kommissionen, forventes at blive offentliggjort på et senere tidspunkt. I løbet af 2017 bliver databasen integreret i IMI.

3.3.2 Informationssystemet for det Indre Marked

Informationssystemet for det Indre Marked (IMI) muliggør blandt andet sikker udveksling af personfølsomme oplysninger mellem myndighederne i forbindelse med behandlingen af konkrete sager om anerkendelse eller udstedelse af erhvervspas efter anerkendelsesdirektivet. Gennem IMI-systemet sendes og modtages desuden meddelelser i forbindelse med advarselssystemet (se afsnittet om dette på side 36).

Som støttecenter for anerkendelsesdirektivet besvarer Styrelsen for Forskning og Uddannelse gennem IMI også forespørgsler fra andre medlemsstaters kompetente myndigheder, når erhvervet ikke er lovreguleret i Danmark. Dette gør sig f.eks. gældende vedrørende arkitekt-erhvervet.

Der er i forbindelse med revisionen af direktivet sket en teknisk opdatering af proceduren for notifikationer af uddannelsesbeviser for anerkendelse på grundlag af koordinering af mindstekrav til uddannelse til læge, speciallæge, tandlæge, specialtandlæge, jordemoder, sygeplejerske med ansvar for almene sygepleje, farmaceut, dyrlæge og arkitekt (bilag V. 1-7). Den tidligere procedure, hvorefter medlemsstaternes permanente repræsentationer sendte nye notifikationer til Kommissionens Generalsekretariat og for arkitektuddannelsers vedkommende også de andre medlemsstaters permanente repræsentationer, er blevet erstattet af en elektronisk procedure i IMI. Styrelsen er teknisk koordinator i IMI-systemet for anerkendelsesdirektivet med henblik på at screene og godkende danske notifikationer, inden de sendes til Kommissionen. De danske kompetente myndigheder og Styrelsen for Forskning og Uddannelse modtager på samme vis andre medlemsstaters notifikationer, som lægges til grund for optagelse i direktivets bilag V.

IMI-systemets overordnede nationale koordinator i Danmark er Erhvervsstyrelsen. Styrelsen for Forskning og Uddannelse og dens forgængere har siden 2012 været koordinator for anerkendelsesdirektivets regelområde i IMI, og styrelsen har derfor et tæt samarbejde med Erhvervsstyrelsen og alle kompetente myndigheder på dette område.

3.3.3 Kvikskranke-samarbejdet

Ifølge servicedirektivet³⁵ er hver medlemsstat forpligtet til at drive en kvikskranke (Point of Single Contact), hvor borgere og virksomheder fra andre EU/EØS-lande kan få information om krav og formaliteter med henblik på at kunne udøve deres servicevirksomhed. Med det reviderede anerkendelsesdirektiv er kvikskrankens opgaver udvidet til også at omfatte ansøgninger om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og anmeldelser m.v. for alle lovregulerede erhverv, som er omfattet af anerkendelsesdirektivet.³⁶

Den danske kvikskranke drives af Erhvervsstyrelsen og hedder Business in Denmark. Efter en udvidelse af Business in Denmark-hjemmesiden i 2015 kan borgere fra andre EU/EØS-lande herigennem ansøge elektronisk om anerkendelse af deres erhvervsmæssige kvalifikationer.³⁷

³⁵ Direktiv 2006/123/EF, artikel 6.

³⁶ Lov nr. 384 af 25. maj 2009 om tjenesteydelser i det indre marked er blevet tilpasset, og der er udarbejdet en ny bekendtgørelse om elektronisk kontaktpunkt under Erhvervs- og Vækstministeriet.

³⁷ Business in Denmark indeholder oplysninger om erhvervene på engelsk. Se: <https://danishbusinessauthority.dk/Permits-licenses-authorisations>. Oplysninger om erhvervene på dansk samt oversigter på dansk og engelsk kan findes via www.ufm.dk/le.

3.4 Erhverv og myndigheder

Loven om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer omfatter 112 lovregulerede erhverv samt en række medicinske specialer. Tabel 3.2 nedenfor viser en vejledende oversigt over erhvervene. Ansvar for adgangen til at udøve erhvervene er aktuelt fordelt mellem 22 kompetente myndigheder.³⁸

Tabel 3.2

Lovregulerede erhverv under anerkendelsesloven, per april 2017, efter myndighed

Myndighed	Erhverv
Arbejdstilsynet	Ansvarlig for boreoperationer (brøndkontrolkursus) (offshore)
Arbejdstilsynet	Arbejde med asbest (uddannelse i nedrivning af asbest) (offshore)
Arbejdstilsynet	Arbejde med asfaltmaterialer
Arbejdstilsynet	Arbejde med epoxy og isocyanater
Arbejdstilsynet	Arbejde med epoxy og isocyanater på anlæg m.v. (epoxy-uddannelse) (offshore)
Arbejdstilsynet	Arbejde med opstilling af stilladser (uddannelse i opstilling af stilladser) (offshore)
Arbejdstilsynet	Arbejde med styren (uddannelse i arbejde med styren) (offshore)
Arbejdstilsynet	Arbejde med styren og polyesterstøbning
Arbejdstilsynet	Arbejde med svejsning
Arbejdstilsynet	Arbejde med svejsning (uddannelse i svejsearbejde) (offshore)
Arbejdstilsynet	Arbejde som gaffeltruckfører samt fører af gaffelstabler på anlæg m.v. (gaffeltruckførercertifikat) (offshore)
Arbejdstilsynet	Arbejde som kranfører på anlæg m.v. (kranførercertifikat) (offshore)
Arbejdstilsynet	Asbestnedrivning
Arbejdstilsynet	Elevatormontør
Arbejdstilsynet	Fører af gaffelstabler
Arbejdstilsynet	Fører af gaffeltruck
Arbejdstilsynet	Fører af teleskoplæsser
Arbejdstilsynet	Kedelpasser
Arbejdstilsynet	Koordinator på byggepladser
Arbejdstilsynet	Kranfører
Arbejdstilsynet	Kølemontør
Arbejdstilsynet	Stilladsopstiller
Beredskabsstyrelsen	Brandmand
Beredskabsstyrelsen	Brandteknisk sagsbehandler
Beredskabsstyrelsen	Holdleder i redningsberedskabet/brandvæsenet
Beredskabsstyrelsen	Indsatsleder i redningsberedskabet
Civilstyrelsen	Advokat
DELTA pva. af Sundheds- og Ældreministeriet	Audiometri og høreapparatilpasning
Energistyrelsen	Energikonsulent
Erhvervsstyrelsen	Bygningssagkyndig
Erhvervsstyrelsen	Ejendomsmægler
Erhvervsstyrelsen	Statsautoriseret revisor
Finanstilsynet	Aktuar
Finanstilsynet	Bank- og investeringsrådgiver (person, der rådgiver om visse investeringsprodukter)
Finanstilsynet	Finansiell rådgiver
Finanstilsynet	Forsikringsformidler
Færdselsstyrelsen	Kørelærer
Fødevarestyrelsen	Arbejde i minkfarme
Fødevarestyrelsen	Autoriseret veterinærsygeplejerske
Fødevarestyrelsen	Dyrehandler
Fødevarestyrelsen	Dyrlæge
Fødevarestyrelsen	Hesteinseminør

³⁸ Der kommer løbende nye lovregulerede erhverv til, mens lovreguleringen ophæves for andre erhverv. Listen over erhverv under lov om adgang til udøvelse af visse erhverv opdateres på www.ufm.dk/le.

Myndighed	Erhverv
Fødevarestyrelsen	ID-mærker af dyr af hestefamilien
Fødevarestyrelsen	Kvæginseminør
Fødevarestyrelsen	Opdræt af visse dyrearter: hjortedyr, strudsefugle, ræve og fjervildt
Fødevarestyrelsen	Pelsdyrinseminør
Fødevarestyrelsen	Svineinseminør
Fødevarestyrelsen	Tilsyn med aflivning af pelsdyr i pelsdyrfarme
Fødevarestyrelsen	Trikinsøger
Fødevarestyrelsen	Veterinærtekniker
Geodatastyrelsen	Landinspektør
Ingeniørforeningen i Danmark IDA	Anerkendt statiker
Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Dyrker af genetisk modificerede afgrøder
Lægemiddelstyrelsen	Farmaceut
Lægemiddelstyrelsen	Farmakonom
Miljøstyrelsen	Ansæt på deponeringsanlæg
Miljøstyrelsen	Autoriseret gyllebeholderkontrollant
Miljøstyrelsen	Brøndborer
Miljøstyrelsen	Driftsleder på renseanlæg
Miljøstyrelsen	Erhvervsmæssig anvendelse af godkendelsespligtige kemiske bekæmpelsesmidler til beskyttelse, bekæmpelse og regulering af plantevækst (Sprøjtecertifikat)
Miljøstyrelsen	Indsamling af genanvendeligt erhvervsaffald (indsamlerbevis)
Miljøstyrelsen	Rottebekæmper
Miljøstyrelsen	Skadedyrsbekæmper
Miljøstyrelsen	Støjmålinger og -beregninger
Miljøstyrelsen	Zoologisk konservator
Psykolognævnet	Autoriseret psykolog
Psykolognævnet	Psykolog - beskyttet titel
Rigspolitiet	Autoriseret kontrollør ved bestemte idrætsbegivenheder
Rigspolitiet	Dørmand i virksomheder med alkoholbevilling
Rigspolitiet	Vagt
Sikkerhedsstyrelsen	Fagligt ansvarlig inden for gas-, vand- og afløbsinstallationer (vvs-installatør)
Sikkerhedsstyrelsen	Fagligt ansvarlig inden for kloakområdet
Sikkerhedsstyrelsen	Fagligt ansvarlig på elinstallationsområdet (elinstallatør)
Sikkerhedsstyrelsen	Festfyrværker
Styrelsen for Forskning og Uddannelse	Lærer i dansk for voksne udlændinge
Styrelsen for Forskning og Uddannelse	Lærer i de gymnasiale uddannelser (stx, hf, htx og htx)
Styrelsen for Forskning og Uddannelse	Lærer i folkeskolen (folkeskolelærer)
Styrelsen for Patientsikkerhed	Ambulanceassistent
Styrelsen for Patientsikkerhed	Ambulancebehandler
Styrelsen for Patientsikkerhed	Ambulancebehandler med særlig kompetence
Styrelsen for Patientsikkerhed	Bandagist
Styrelsen for Patientsikkerhed	Bioanalytiker
Styrelsen for Patientsikkerhed	Ergoterapeut
Styrelsen for Patientsikkerhed	Fodterapeut
Styrelsen for Patientsikkerhed	Fysioterapeut
Styrelsen for Patientsikkerhed	Jordemoder
Styrelsen for Patientsikkerhed	Kiropraktor
Styrelsen for Patientsikkerhed	Klinisk diætist
Styrelsen for Patientsikkerhed	Klinisk tandtekniker
Styrelsen for Patientsikkerhed	Læge
Styrelsen for Patientsikkerhed	Optometrist
Styrelsen for Patientsikkerhed	Radiograf
Styrelsen for Patientsikkerhed	Social- og sundhedsassistent
Styrelsen for Patientsikkerhed	Speciallæge
Styrelsen for Patientsikkerhed	Specialtandlæge
Styrelsen for Patientsikkerhed	Sygeplejerske
Styrelsen for Patientsikkerhed	Tandlæge
Styrelsen for Patientsikkerhed	Tandplejer
Sundhedsstyrelsen	Specialsygeplejerske

Myndighed	Erhverv
Søfartsstyrelsen	Erhvervsdykker
Søfartsstyrelsen	Fisker
Søfartsstyrelsen	Fiskeskipper
Søfartsstyrelsen	Lods
Søfartsstyrelsen	Maskinchef (på fiskeskibe)
Søfartsstyrelsen	Maskinmester (på fiskeskibe)
Søfartsstyrelsen	Skibsassistent/matros og motormand
Søfartsstyrelsen	Skibskok
Søfartsstyrelsen	Styrmand (i fiskeskibe)
Søfartsstyrelsen	Øvrige erhverv, hvor der kræves et sikkerhedskursus af ca. 3 dages varighed
Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen	Skorstensfejer
Undervisningsministeriet	Pædagog i folkeskolens børnehaveklasse og 1.- 3. klassetrin

3.5 De kompetente myndigheders afgørelser

Dette afsnit giver et overblik over de kompetente myndigheders behandling af ansøgninger om autorisation og lignende i forbindelse med etablering. Tallene bygger på de kompetente myndigheders statistiske indberetninger til Styrelsen for Forskning og Uddannelse.

Samlet udstedte myndighederne i årets løb i alt 2.100 afgørelser, hvilket var 20 procent flere end året før. Dermed fortsatte de senere års stigning i afgørelsesmængden. Som det fremgår af figur 3.1 nedenfor, udgjorde afgørelser efter EU-reglerne stadig hovedparten i 2016 (74 pct.), men det var antallet af sager vedrørende tredjelandstatsborgere og -uddannelser, der steg hurtigst i forhold til 2015, nemlig med 41 procent mod 14 procent for EU/EØS-sagerne.

Omkring 73 procent af afgørelserne vedrørte uddannelser fra EU/EØS-medlemsstater. Tallet for Polen blev næsten fordoblet til 430, hvilket udgjorde 20 procent af alle afgørelser. Der kom færre med uddannelser fra Tyskland og Sverige, som begge udgjorde 8 procent af afgørelserne. Lande i Asien var uddannelsesland i 15 procent af afgørelserne, og her steg Syrien til en førsteplads med 56 afgørelser, fulgt af Irak og Indonesien. Endelig kom uddannelserne i 7 procent af sagerne fra Europa uden for EU/EØS.

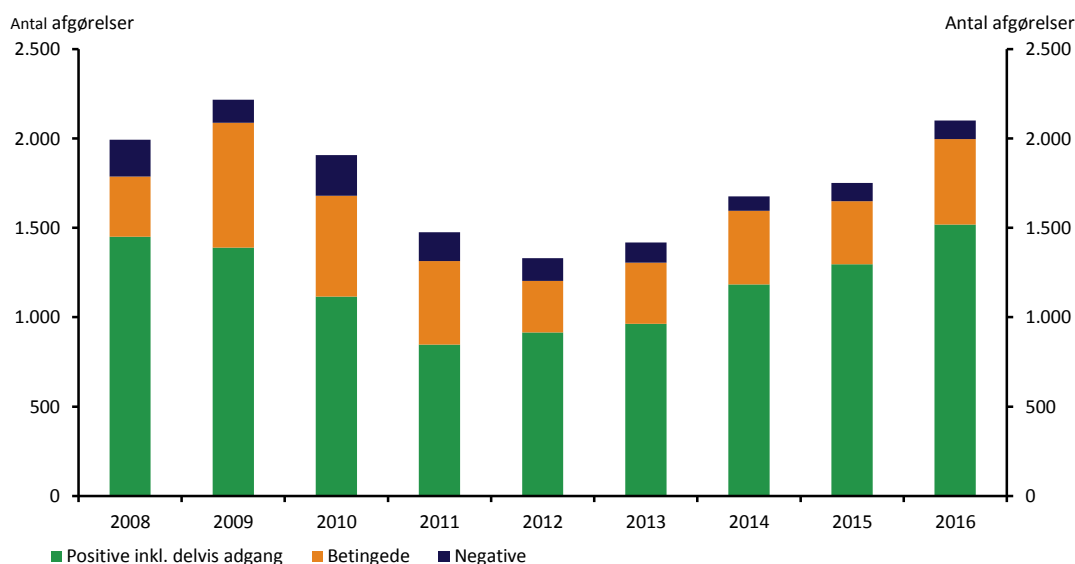
Figur 3.1
Afgørelser efter år og regelsæt, antal, 2008-2016



Afgørelserne var for 72 procents vedkommende positive, dvs. tildeling af fuld adgang til udøvelse af det pågældende erhverv, 23 procent var betingede godkendelser, og kun 5 procent var negative afgørelser, dvs. afslag. Udviklingen siden 2008 fremgår af figur 3.2 nedenfor.

Figur 3.2

De kompetente myndigheders afgørelser efter afgørelsens art, antal, 2008-2016



I afgørelserne efter EU-regler er der ligesom tidligere år en høj andel af positive afgørelser: I 2016 var 93 procent af afgørelserne efter EU-regler i 2016 positive, 4 procent betingede, og 3 procent negative. Andelen af positive afgørelser trækkes opad af den del, der træffes efter bestemmelserne om automatisk anerkendelse i visse erhverv: I 2016 var alle 522 sådanne afgørelser positive på nær en enkelt. Men også blandt afgørelserne efter den generelle ordning var afgørelserne som regel positive, nemlig i 91 procent af sagerne mod 3 procent negative afgørelser.

Blandt øvrige afgørelser, dvs. afgørelser vedrørende personer med statsborgerskab i og/eller uddannelse fra tredjelande, er positive afgørelser derimod relativt sjældne. I 2016 blev der givet 9 procent positive afgørelser, mens 77 procent var betingede³⁹, og 14 procent negative.

92 procent af afgørelserne blev truffet på områderne under Styrelsen for Patientsikkerhed, Arbejdstilsynet og Styrelsen for Videregående Uddannelser (nu Styrelsen for Forskning og Uddannelse).

Tabel 3.3 nedenfor viser, hvordan de enkelte myndigheders afgørelser fordelte sig i 2016 efter afgørelsernes art, og ændringerne i mængden af afgørelser i forhold til 2015.

³⁹ Betingede afgørelser er ikke det samme i sager efter EU-reglerne som i øvrige sager: Efter EU-reglerne kan der kun stilles krav om at bestå en egnethedsprøve eller gennemgå en prøvetid (efter ansøgerens eget valg), eller i visse tilfælde om at dokumentere erhvervs erfaring. I øvrige sager følges danske retsregler, og her kan betingede afgørelser også indebære krav om at gennemføre supplerende uddannelse.

Tabel 3.3

Afgørelser efter myndighed og afgørelsens art, 2016

Myndighed	Positive*		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		Antal	Pct.
Styrelsen for Patientsikkerhed	617	69	255	28	23	3	895	4	0
Arbejdstilsynet	672	100	0	-	1	0	673	253	60
Styrelsen for Videregående Uddannelser	128	35	178	49	56	15	362	75	26
Lægemiddelstyrelsen	4	9	42	91	0	-	46	24	109
Fødevarestyrelsen	26	70	0	-	11	30	37	17	85
Psykolognævnet	24	71	3	9	7	21	34	-12	-26
Miljøstyrelsen	28	100	0	-	0	-	28	13	87
Søfartsstyrelsen	10	91	0	-	1	9	11	-23	-68
Sundhedsstyrelsen	5	83	0	-	1	17	6	0	0
Geodatastyrelsen	0	-	0	-	3	100	3	2	200
Beredskabsstyrelsen	2	100	0	-	0	-	2	2	-
Erhvervsstyrelsen	1	100	0	-	0	-	1	0	0
Rigspolitiet	1	100	0	-	0	-	1	-2	-67
Naturstyrelsen	0	-	0	-	1	100	1	0	0
Alle myndigheder	1.518	72	478	23	104	5	2.100	348	20

Anm.: I tabellen optræder kun de myndigheder, der har truffet afgørelser på området i 2016.

* Tallene for positive afgørelser i 2016 inkluderer 23 tildelinger af delvis adgang til erhvervsudøvelse.

3.5.1 Udviklingen inden for de enkelte erhvervsområder

Stigningen i mængden af sager vedrørte frem for alt Arbejdstilsynets område, herunder erhverv som gaffeltruckfører og kranfører eller arbejde med asbestnedrivning. Der er tale om konjunkturfølsomme erhverv inden for byggeri m.v., hvor antallet af anerkendelsessager tog et dyk i 2008 og 2009. Siden 2012 har antallet været stigende, og i 2016 steg det med 60 procent til næsten samme niveau som i 2007.

Styrelsen for Patientsikkerhed havde en 34 procents stigning i antallet af afgørelser om lægerhvervet, mens der var nedgang på andre områder, især ambulancepersonale. Styrelsen for Videregående Uddannelser havde en 32 procents stigning i antallet af afgørelser om folkeskolelærere og en 17 procents stigning vedrørende lærere i de gymnasiale uddannelser.

Antallet af afgørelser for de enkelte erhverv og deres fordeling efter afgørelsernes art fremgår af tabel 3.4 på næste side.⁴⁰

Ud over de afgørelser, der indgår i tabellerne, har Styrelsen for Patientsikkerhed i 2016 udstedt begrænsede autorisationer/evalueringsautorisationer til 104 læger, 19 sygeplejersker, 15 tandlæger, 2 kiropraktorer, 2 bioanalytikere, 6 fysioterapeuter, 2 radiografer og 3 social- og sundhedsassistenter.

Styrelsen for Patientsikkerhed oplyser desuden, at den per 1. januar 2016 har skærpet kontrollen med uddannelsespapirer for læger, der er statsborgere i og/eller uddannet i lande uden for EU/EØS. Det indebærer, at man får verificeret ægtheden af eksamensbevis, eksamensoversigt og bevis for seneste tilladelse til at arbejde som læge, og i den forbindelse har styrelsen indgået samarbejde med eksterne specialister i vurdering af ægtheden af udenlandsk uddannede lægers dokumenter.

⁴⁰ Mere detaljeret statistik for sager, der er behandlet efter anerkendelsesdirektivet, kan findes i Europa-Kommissionens database over lovregulerede erhverv: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof>.

Tabel 3.4

Afgørelser efter erhverv og afgørelsens art, 2016

Erhverv	Positive*		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		Antal	Pct.
Ambulanceassistent	26	100	0	0	0	0	26	-56	-68
Ambulancebehandler	22	96	1	4	0	0	23	-13	-36
Ambulancebehandler med særlig kompetence	6	100	0	0	0	0	6	-2	-25
Arbejde med epoxy og isocyanater	8	100	0	0	0	0	8	8	-
Arbejde med svejsning	3	100	0	0	0	0	3	1	50
Asbestnedrivning	61	100	0	0	0	0	61	44	259
Bandagist	1	100	0	0	0	0	1	-1	-50
Bioanalytiker	6	67	3	33	0	0	9	-3	-25
Brandmand	2	100	0	0	0	0	2	2	-
Brøndborer	0	0	0	0	1	100	1	0	0
Dyrlæge	22	71	0	0	9	29	31	12	63
Dørmænd i virksomheder med alkoholbevilling	1	100	0	0	0	0	1	-2	-67
Ejendomsrådgivere	1	100	0	0	0	0	1	1	-
Ergoterapeut	3	75	1	25	0	0	4	-2	-33
Erhvervsdykker	6	100	0	0	0	0	6	-10	-63
Farmaceut	3	12	22	88	0	0	25	8	47
Farmakonom	1	5	20	95	0	0	21	16	320
Fiskeskipper	1	50	0	0	1	50	2	-3	-60
Fodterapeut	1	100	0	0	0	0	1	1	-
Folkeskolelærere	78	36	112	51	29	13	219	53	32
Fysioterapeut	19	73	6	23	1	4	26	6	30
Fører af gaffeltruck	400	100	0	0	0	0	400	74	23
Fører af teleskoplæsser	55	100	0	0	0	0	55	25	83
Hesteinseminør	1	100	0	0	0	0	1	1	-
Jordemoder	8	89	0	0	1	11	9	2	29
Kedelpasser	1	100	0	0	0	0	1	1	-
Kiropraktor	1	20	4	80	0	0	5	-5	-50
Klinisk diætist	1	100	0	0	0	0	1	-1	-50
Klinisk tandtekniker	0	0	2	100	0	0	2	0	0
Koordinator på byggepladser	1	100	0	0	0	0	1	1	-
Kranfører	122	99	0	0	1	1	123	89	262
Kølemontør	1	100	0	0	0	0	1	-4	-80
Landinspektør	0	0	0	0	3	100	3	2	200
Læge	235	57	174	42	5	1	414	106	34
Lærer i dansk for voksne udlændinge	1	100	0	0	0	0	1	1	-
Lærer i de gymnasiale uddannelser	49	35	66	46	27	19	142	21	17
Maskinmester (på fiskeskibe)	2	100	0	0	0	0	2	-6	-75
Optometrist	4	57	0	0	3	43	7	3	75
Psykolog	24	71	3	9	7	21	34	-12	-26
Radiograf	4	67	2	33	0	0	6	4	200

Erhverv	Positive*		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		Antal	Pct.
Social- og sundhedsassistent	8	44	6	33	4	22	18	-14	-44
Speciallæge	155	100	0	0	0	0	155	-14	-8
Specialsygeplejerske i anæstesiologisk sygepleje	3	75	0	0	1	25	4	3	300
Specialsygeplejerske – sundhedsplejerske	2	100	0	0	0	0	2	-1	-33
Specialtandlæge	3	100	0	0	0	0	3	0	0
Sprøjtecertifikat	28	100	0	0	0	0	28	14	100
Stilladsopstiller	20	100	0	0	0	0	20	14	233
Styrmand (i fiskeskibe)	1	100	0	0	0	0	1	-1	-50
Sygeplejerske	81	64	40	31	6	5	127	-11	-8
Tandlæge	33	63	16	31	3	6	52	4	8
Veterinærsygeplejerske	3	60	0	0	2	40	5	4	400
I alt	1.518	72	478	23	104	5	2.100	348	20

Anm.: I tabellen optræder kun de erhverv, for hvilke der er truffet afgørelser i 2016.

* Tallene for positive afgørelser i 2016 inkluderer 23 tildelinger af delvis adgang til erhvervsudøvelse.

3.5.2 Sagsbehandlingstid

De kompetente myndigheders sagsbehandlingstider blev i 2016 holdt under tre måneder i ca. 88 procent af sagerne (mod ca. 91 pct. året før). Sagsbehandlingstiden var under tre måneder i ca. 93 procent af EU/EØS-sagerne, mens det var tilfældet for ca. 75 procent af afgørelserne i øvrige sager. Tabel 3.5 nedenfor viser den omtrentlige fordeling efter sagsbehandlingstid.⁴¹

Tabel 3.5

Afgørelser efter sagsbehandlingstid i måneder, pct., 2016 ⁴²

Sagsbehandlingstid	EU/EØS-sager	Øvrige sager	I alt
Mindre end 1 måned	81	41	69
Mellem 1 og 2 mdr.	7	21	11
Mellem 2 og 3 mdr.	5	13	7
Mellem 3 og 4 mdr.	5	12	7
Mellem 4 og 5 mdr.	1	2	1
Mellem 5 og 6 mdr.	0	2	1
Over 6 mdr.	1	10	4
I alt	100	100	100

Tre måneder er den frist, der gælder som udgangspunkt efter reglerne i EU's anerkendelsesdirektiv. Dog er der mulighed for i særlig vanskelige tilfælde at forlænge fristen med en måned, med undtagelse af de erhverv, der er omfattet af anerkendelsesdirektivets bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af fælles minimumsuddannelseskrav (læge, tandlæge,

⁴¹ Tallene for sagsbehandlingstid oplyses med forbehold for forskelle i opgørelsesmetoder og manglende indberetning af sagsbehandlingstider for en mindre del af sagerne, da der for visse erhverv ikke måles sagsbehandlingstid.

⁴² Tallene bygger på 90 procent af afgørelserne, idet Styrelsen for Patientsikkerhed ikke hidtil har målt sagsbehandlingstid for udstedelse af speciallæge- eller specialtandlægeanerkendelser samt godkendelse af ambulanceassistenter og ambulancebehandlere.

sygeplejerske, jordemoder, farmaceut, dyrlæge) eller af direktivets bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af relevant erhvervserfaring (lovregulerede erhverv under Sikkerhedsstyrelsens ansvar).

3.6 Pligtmæssig vurdering

De kompetente myndigheder er i en del tilfælde forpligtede til at indhente en vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse (tidligere Styrelsen for Videregående Uddannelser), inden de træffer afgørelse om anerkendelse af en ansøgers samlede erhvervsmæssige kvalifikationer.⁴³

SÅDAN FUNGERER PLIGTMÆSSIG VURDERING

Styrelsen undersøger, om de udenlandske uddannelseskvalifikationer er opnået ved en uddannelsesinstitution, der er offentligt anerkendt i uddannelseslandet. Desuden indhenter styrelsen fra en relevant dansk uddannelsesinstitution en indholdsmæssig vurdering af den udenlandske uddannelse, herunder om de udenlandske kvalifikationer i det væsentligste kan sidestilles med indholdet af den tilsvarende danske uddannelse, og hvis de ikke kan, hvilken faglig supplerings der er påkrævet. Styrelsen sender derefter den kompetente myndighed sin samlede vurdering, som er bindende for myndighedens afgørelse, for så vidt angår ansøgerens uddannelseskvalifikationer.

Formålet med den såkaldte pligtmæssige vurdering er at understøtte de kompetente myndigheders sagsbehandling og sikre, at vurderingen af udenlandske uddannelseskvalifikationer lever op til gældende standarder.

Den enkelte kompetente myndighed har som udgangspunkt pligt til at indhente en vurdering af uddannelseskvalifikationerne fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse, når myndigheden ikke på det foreliggende grundlag kan anerkende ansøgerens udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer fuldt ud. Undtaget for pligtmæssig vurdering er dog ansøgninger, der behandles efter anerkendelsesdirektivets regler om automatisk anerkendelse af kvalifikationer, og myndigheder, der har opnået fritagelse.

Den pligtmæssige vurdering kan ikke mindst have betydning for afgørelsen om autorisation, når de faglige kvalifikationer er opnået i lande uden for EU/EØS og Schweiz, for i sådanne sager mangler der ofte informationer om, hvad den enkelte uddannelse indeholder, og hvilke rettigheder den giver.

Styrelsen for Patientsikkerhed, Sundhedsstyrelsen og Søfartsstyrelsen har en generel fritagelse for den pligtmæssige vurdering på grundlag af redegørelser for deres procedurer, kriterier og praksis i forhold til vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Der er ikke i 2016 indgivet anmodninger om nye fritagelser.

I 2016 modtog Styrelsen for Videregående Uddannelser 79 anmodninger om pligtmæssig vurdering fra de kompetente myndigheder, 52 procent flere end året før. Næsten alle anmodninger kom fortsat fra tre myndigheder:

⁴³ Den pligtmæssige vurdering følger af § 2a i lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer (lovbekendtgørelse nr. 579 af 1. juni 2014).

- Lægemiddelstyrelsen, vedrørende farmakonomer og farmaceuter: 41 anmodninger i 2016, steget fra 24 i 2015.
- Psykolognævnet, vedrørende psykologer: 19 anmodninger, omtrent som året før.
- Fødevarestyrelsen, vedrørende dyrlæger, veterinærsygeplejersker og -teknikere: 16 anmodninger, en fordobling fra 8 i 2015.

3.6.1 Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for pligtmæssige vurderinger var i 2016 på 36 dage og dermed 2 dage kortere end i 2015 og på niveau med tallet for 2014. Sagsbehandlingstiden beregnes fra den dato, hvor en sag er fuldt oplyst, og inkluderer den tid, der går med at høre en relevant uddannelsesinstitution.

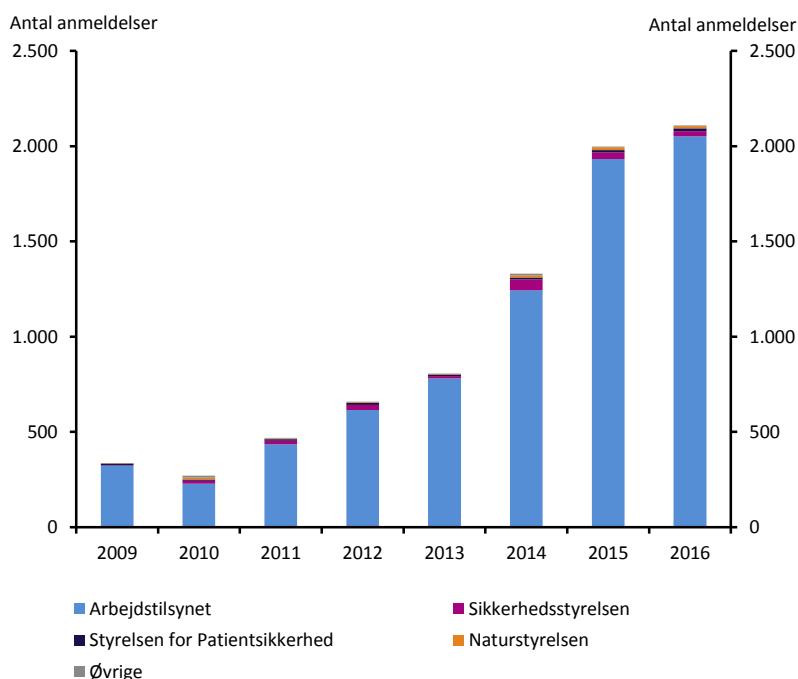
3.7 Tjenesteydere fra EU/EØS-lande

Hvis man er statsborger og etableret som erhvervsudøver i et andet EU/EØS-land, har man efter EU's anerkendelsesdirektiv ret til at udøve sit erhverv midlertidigt og lejlighedsvist i Danmark, hvis man forinden sender en skriftlig anmeldelse til den kompetente myndighed. Kravet om anmeldelse gælder kun, hvis det indgår i de regler, der i Danmark gælder for erhvervet. Er der ikke et hjemlet krav til anmeldelse, kan erhvervet udøves frit og uden forudgående anmeldelse.

Ifølge de kompetente myndigheders årlige indberetninger blev der i 2016 indgivet 2.108 anmeldelser om levering af tjenesteydelser. Det var 6 procent flere end i 2015 og dermed en stabilisering af antallet efter flere års kraftig vækst, som også fremgår af figur 3.3 nedenfor.

Figur 3.3

Tjenesteyderes forudgående anmeldelser efter myndighed, antal, 2009-2016



Tjenesteydere, der er etablerede i Polen, udgør fortsat den største og voksende gruppe med 38 procent af anmeldelserne, fulgt af tjenesteydere fra Tyskland (17 pct.) og Kroatien (7 pct.).

Langt de fleste anmeldelser ligger fortsat inden for Arbejdstilsynets område (97 pct.) og vedrører nogle få erhverv/erhvervsfunktioner, navnlig fører af gaffeltruck og gaffelstabler (33 pct.), svejser (18 pct.), stilladsopstiller (14 pct.), kranfører (12 pct.), fører af teleskoplæsser (11 pct.) og asbestnedrivning (7 pct.). Se udviklingen de sidste fem år i tabel 3.6 nedenfor.

Ingen anmeldelser førte i 2016 til afslag på adgang til at levere tjenesteydelser. Anmeldelserne vedrører i langt de fleste tilfælde erhverv, hvor der kan foretages forudgående kontrol af tjenesteyderens kvalifikationer. Der skete imidlertid i 2016 en stigning i andelen af sager, hvor myndigheden kunne foretage kontrol af kvalifikationerne, men gav adgang til at udøve tjenesteydelser uden at foretage en sådan kontrol: fra 11 procent af anmeldelserne i 2015 til 32 procent i 2016.

Tabel 3.6

Tjenesteyderes anmeldelser efter myndighed og erhverv, 2012-2016

Myndighed	Erhverv	2012	2013	2014	2015	2016	Ændring seneste år	
		Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Pct.
Arbejdstilsynet	Arbejde med epoxy og isocyanater	0	0	2	18	5	-13	-72
Arbejdstilsynet	Arbejde med styren og polyester-støbning	0	0	0	2	0	-2	–
Arbejdstilsynet	Asbestnedrivning	29	31	50	153	151	-2	-1
Arbejdstilsynet	Elevatormontør	0	0	0	0	6	6	–
Arbejdstilsynet	Fører af gaffeltruck og gaffelstabler	364	427	603	625	704	79	13
Arbejdstilsynet	Fører af teleskoplæsser	15	76	102	204	227	23	11
Arbejdstilsynet	Kedelpasser	0	0	0	0	1	1	–
Arbejdstilsynet	Koordinator på byggepladser	0	0	0	20	24	4	–
Arbejdstilsynet	Kranfører	119	154	244	268	254	-14	-5
Arbejdstilsynet	Kølemontør	5	3	4	15	1	-14	-93
Arbejdstilsynet	Stilladsopstiller	32	45	131	148	299	151	102
Arbejdstilsynet	Svejser	51	45	107	479	379	-100	-21
DELTA	Audiometri	0	0	4	0	0	0	–
Erhvervsstyrelsen	Statsautoriseret revisor	0	0	1	1	0	-1	-100
Fødevarestyrelsen	Dyrlæge	0	0	0	0	1	1	–
Miljøstyrelsen	Sprøjtefører	1	1	0	0	0	0	–
Naturstyrelsen	Brøndborer	3	4	12	16	11	-5	-31
Naturstyrelsen	Rottebekæmper	0	0	0	0	1	1	–
Psykolognævnet	Psykolog	0	0	0	0	1	1	–
Rigspolitiet	Dørmand	0	0	0	0	0	0	–
Rigspolitiet	Vagtvirksomhed	0	0	2	2	0	-2	-100
Sikkerhedsstyrelsen	Elinstallatør	15	5	38	24	13	-11	-46
Sikkerhedsstyrelsen	Festfyrværker	4	2	6	2	7	5	250
Sikkerhedsstyrelsen	Kloakmester	3	1	3	3	2	-1	-33
Sikkerhedsstyrelsen	VVS-installatør	5	4	10	7	5	-2	-29
Styrelsen for Patient-sikkerhed (tidl. Sundhedsstyrelsen)	Læge	12	8	11	11	16	5	45
I alt		658	806	1.330	1.998	2.108	110	6